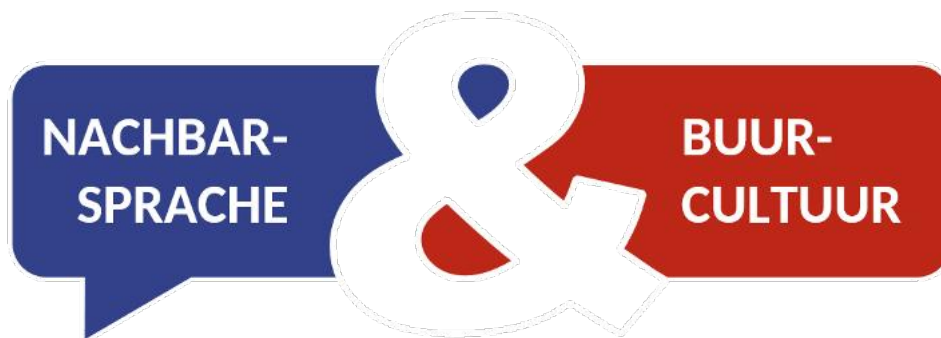

Taalonderzoek in “Urban Space”

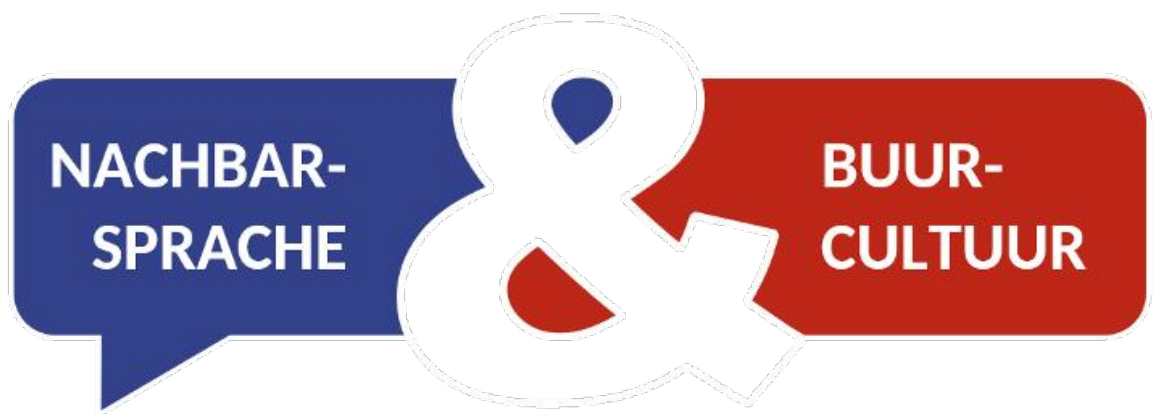
Deze materiaal band kan voor een projectweek over het thema *receptieve meertaligheid* gebruikt worden. Het doel van deze projectweek is door middel van verschillende opdrachten ontsleutelingsstrategieën te verzamelen, die het begrijpen van de Duitse taal en andere vreemde talen makkelijker maken. In het midden van deze projectweek zal een excursie naar een Duitse stad plaatsvinden. De doelgroep bestaat uit Nederlandse scholieren.

Alle opdrachten hebben met *Urban Space* te maken. Afzonderlijke opdrachten kunnen natuurlijk ook voor uitwisselingen of voor het normale Duits onderwijs gebruikt worden. Deels wordt er een beroep gedaan op de Duits kennis van de scholieren, maar de meeste opdrachten zijn bedoeld voor scholieren, die nog geen Duits geleerd hebben.

Jacinta Timmers

Inhoudsopgave

1	ontsleutelingsstrategieën	Met dit werkblad kunnen strategieën tijdens de hele week verzameld worden
2	Die Kleine Hexe	Een Duitse tekst uit een kinderboek, met daarbij horende ontsleutelingsstrategieën
3	Taalportret	Activiteit waar de scholieren alle talen in de school op een creatieve manier moeten invullen
4	Bingo	Een spel met Duitse woorden over het thema <i>Urban Space</i>
5	Taalwandeling	Als huiswerk moeten de scholieren op de weg van school naar huis foto's maken
6	Groepenindeling	Een spel voor de groepenindeling van enkele opdrachten
7	Verkeersborden en samengestelde straatnaamborden	Opdrachten voor het ontcijferen van verkeers- en straatnaamborden
8	Reclame en fototour	Groepswork over reclame in de publieke ruimte en naamgeving van bedrijven. Deze opdrachten zijn een voorbereiding op de excursie (Fototour)
9	Naamgeving	Opdrachten over het geven van namen aan bepaalde winkels of bedrijven
10	Lied: Frankfurt Oder	Gaten in de songtekst invullen

Ontleutelingsstrategieën

Dit materiaal bevat een opdracht voor ontsleutelingsstrategieën, die tijdens de opdrachten over receptieve meertaligheid ingezet kunnen worden. Het idee is om bij de verschillende opdrachten ontsleutelingsstrategieën te verzamelen, die overal ingezet kunnen worden. De scholieren worden zich bewust van deze strategieën en ze begrijpen dat ze deze bij het leren van vreemde talen in het algemeen en in het bijzonder bij het leren van de Duitse taal kunnen inzetten. Er worden ook enkele oplossingsmogelijkheden gegeven.

Jacinta Timmers

Ontcijferstrategieën

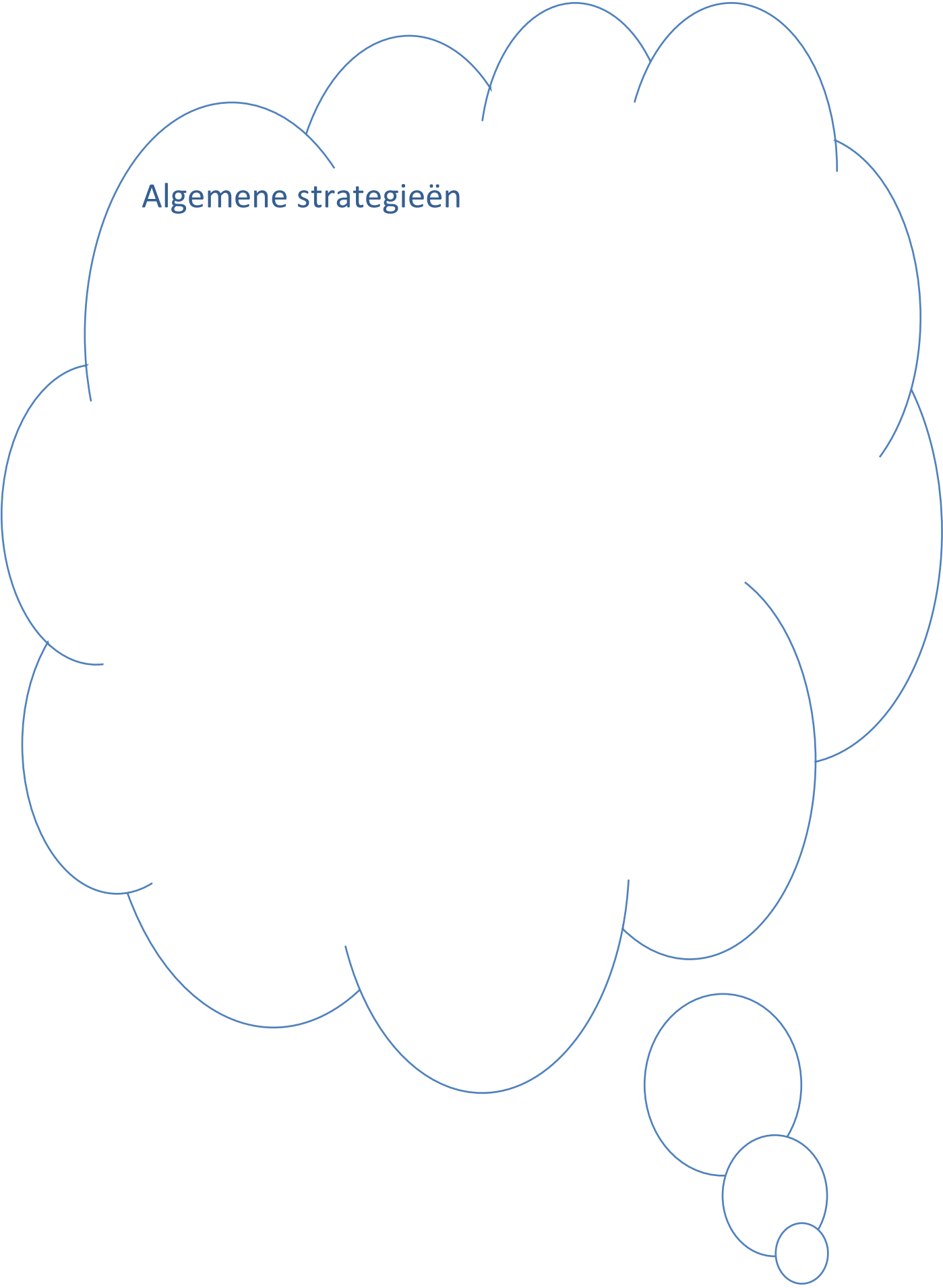
Hier kun je de strategieën opschrijven, die je tijdens de opdrachten of excursies hebt gevonden om het Duits of andere talen beter te kunnen begrijpen/verstaan.

Hoe kun je zinnen of teksten in het Duits begrijpen, zonder het Duits te beheersen?

Hier is plaats voor eigen gedachten en notities.

Strategieën speciaal voor het Duits

Algemene strategieën

Mogelijke oplossingen – Ontcijferstrategieën

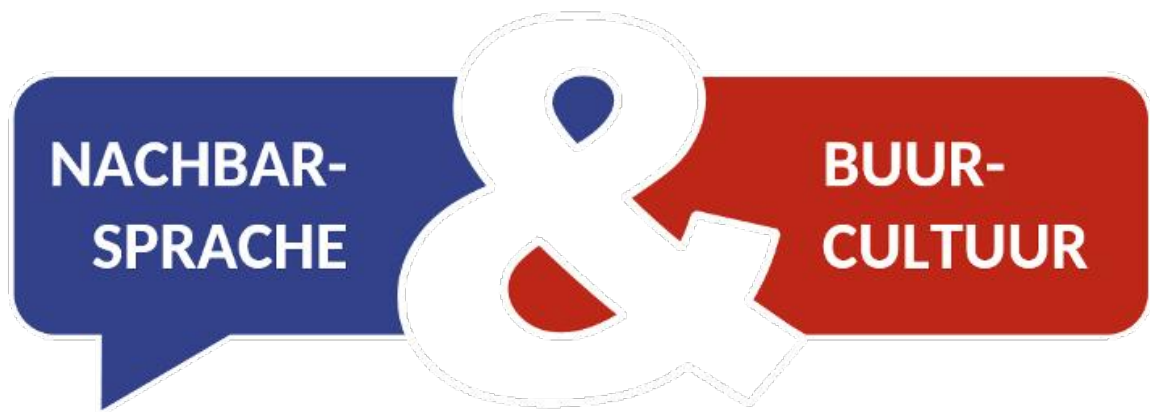
Algemeen:

- ✓ Afleiden uit andere talen (Bijvoorbeeld uit het Engels, Frans, Latijn)
- ✓ Afleiden uit de context
- ✓ Door de woordgroep (combinatie van woorden die vaak samen voorkomen)
- ✓ Aan de hand van afbeeldingen
- ✓ Aanwijzingen uit de hoofd- en tussenkopjes in een tekst.
- ✓ Grafische signalen zoals nummering
- ✓ Grafische signalen zoals het benadrukken van informatie (Bijvoorbeeld dikgedrukt/onderstreept)
- ✓ Signaalwoorden die verwijzen naar de samenhang tussen de zinnen (Woorden zoals, maar (aber), hoewel (obwohl), bijvoorbeeld (Zum Beispiel))
- ✓ Positie in de zin
- ✓ Groot/klein schrijven
- ✓ Woordsoort (Zelfstandig naamwoord, lidwoord etc.)

Speciaal voor het Duits

- ✓ Samengesteld woord (Bijvoorbeeld bankgebouw-Bankgebäude)
- ✓ Voorvoegsel (Bijvoorbeeld on(schuld), be(gaan)/un(schuld) be(gehen))
- ✓ Achtervoegsel (Bijvoorbeeld (schoon)heid, (schön)heit)

- ✓ **Uitspraakregels (u-ü, -sch, -sp)**
- ✓ **Dialect (Bijvoorbeeld Rheinländisch, Bayerisch)**
- ✓ **Germaanse sandwich (voetbal-football-Fußball)**
- ✓ **Gemeenschappelijkheden/overeenkomsten (jaar/Jahr)**

Die kleine Hexe

Met dit materiaal leren scholieren receptieve meertaligheid kennen. Hiervoor wordt het kinderboek die kleine Hexe gebruikt. Het is voor scholieren met weinig of geen taalkennis van het Duits bedoeld. Allereerst kan er klassikaal een inleiding met de afbeelding op de volgende bladzijde plaatsvinden. Hierbij is het belangrijk dat de scholieren de werkbladen nog niet gekregen hebben, omdat ze dan de antwoorden op de vragen al kunnen lezen. Daarna kan met de werkbladen gewerkt worden. Deze bevatten vragen over bepaalde passages uit het boek. Deze opdrachten zorgen voor reflectie op bepaalde ontsleutelingsstrategieën. Tot slot bevat dit materiaal een antwoordmodel.

Jacinta Timmers

Kijk naar de onderstaande afbeelding. Dit is een afbeelding van de titelpagina van een boek.

Waarover zou het boek kunnen gaan?

Wat vertelt de afbeelding jou over het boek?

Voor welke doelgroep is het boek?

1. Het boek gaat over “die Kleine Hexe.” Wie zou dat kunnen zijn?

2. Hieronder zien jullie een deel uit het boek Die kleine Hexe. Beantwoord de vragen.

Es war einmal eine kleine Hexe, die war erst einhundertsiebenundzwanzig Jahre alt, und das ist ja für eine Hexe noch gar kein Alter. Sie wohnte in einem Hexenhaus, das stand einsam im tiefen Wald. Weil es nur einer kleinen Hexe gehörte, war auch das Hexenhaus nicht besonders groß. Der kleinen Hexe genügte es aber, sie hätte sich gar kein schöneres Hexenhaus wünschen können. Es hatte ein wundervoll windschiefes Dach, einen krummen Schornstein und klapprige Fensterläden. Hinter dem Haus war ein Backofen angebaut. Der durfte nun einmal nicht fehlen. Ein Hexenhaus ohne Backofen wäre kein richtiges Hexenhaus.

a) Voor het begrijpen van de tekst kan het helpen om de verschillende woordsoorten te zoeken en te identificeren. Markeer alle **zelfstandige naamwoorden rood**, alle **werkwoorden groen** en alle **bijvoeglijke naamwoorden blauw**. Vergelijk met je partner en geef argumenten waarom jij denkt dat het die woordsoort moet zijn, die je gemarkeerd hebt.

b) Welke woorden herinneren jou aan een Nederlands woord of aan een woord uit het Engels of uit andere talen, die je al kent? Schrijf het Duitse woord, het woord in een andere taal waaraan het jou doet denken en de mogelijke Nederlandse vertaling op.

Duits woord	Gelijknamige/vergelijkbaar woord uit een andere taal	Mogelijke Nederlandse vertaling

c) Waar zou het boek over kunnen gaan? Wat weten we tot nu toe over de kleine heks?
Schrijf eerst zelf steekwoorden op en bespreek dan in groepen van twee tot drie personen
wat jullie denken.

d) Welke figuren zouden nog in het verhaal kunnen voorkomen? Wat doen deze figuren en
hoe zouden ze kunnen heten?

e) Op bepaalde plekken kun je uit drie woorden kiezen. Welk woord is het juiste?

Die kleine Hexe besaß einen Raben, der sprechen/bauen/fahren konnte.

Das war der Rabe Abraxas. Er konnte nicht nur

„Guten Morgen!“ und „Guten Abend!“ krächzen, wie ein gewöhnlicher/blauer/Hase Rabe, der sprechen gelernt hat, sondern auch alles andere. Die kleine Hexe hielt große Stücke auf ihn, weil er ein ausnehmend weiser/nasser/Schokolade Rabe war, der ihr in allen Dingen die Meinung sagte und nie ein Blatt vor den Schnabel nahm.

d) Markeer de woorden, die je niet begrijpt. Schrijf deze in de onderstaande tabel en denk erover na welke informatie je over deze woorden hebt en wat ze eventueel kunnen betekenen. Denk hierbij aan opdracht a) en b).

Duits woord	informatie	Mogelijke betekenis

Antwoordmodel

1. Het boek gaat over “die kleine Hexe.” Wie zou dat kunnen zijn en waar zou het boek over kunnen gaan?

Het boek zou over een kleine heks kunnen gaan, die avonturen beleeft.

2. Hieronder zien jullie een deel uit het boek “die Kleine Hexe.” Beantwoord de vragen.

Es **war** einmal eine **kleine Hexe**, die **war** erst einhundertsevenundzwanzig Jahre alt, und das **ist** ja für eine **Hexe** noch gar kein **Alter**. Sie **wohnte** in einem **Hexenhaus**, das **stand** einsam im **tiefen Wald**. Weil es nur einer **kleinen Hexe** **gehörte**, war auch das **Hexenhaus** nicht besonders **groß**. Der **kleinen Hexe** **genügte** es aber, sie **hätte** sich gar kein **schöneres Hexenhaus** **wünschen können**. Es **hatte** ein **wundervoll windschiefes Dach**, einen **krummen Schornstein** und **klapprige Fensterläden**. Hinter hinaus **war** ein **Backofen** **angebaut**. Der **durfte** nun einmal nicht **fehlen**. Ein **Hexenhaus** ohne **Backofen** **wäre** kein richtiges **Hexenhaus**.

a) Voor het begrijpen van de tekst kan het helpen om de verschillende woordsoorten te zoeken en te identificeren. Markeer alle **zelfstandige naamwoorden rood**, alle **werkwoorden groen** en alle **bijvoeglijke naamwoorden blauw**. Vergelijk met je partner en geef argumenten waarom jij denkt dat het die woordsoort moet zijn, die je gemarkeerd hebt.

b) Welke woorden herinneren jou aan een Nederlands woord of aan een woord uit het Engels of uit andere talen, die je al kent? Schrijf het Duitse woord, het woord in een andere taal waaraan het jou doet denken en de mogelijke Nederlandse vertaling op.

Duits woord	Gelijknamige/vergelijkbaar woord uit een andere taal	Mogelijke Nederlandse vertaling
Klein	Nederlands: Klein	Klein
Groß	Nederlands: groot	Groot
Backofen	Nederlands: Bakoven	Bakoven/oven

Hexenhaus	Nederlands: Heks Engels: House	Heksenhuis
Schornstein	Nederlands: schoorsteen	Schoorsteen
Wohnte	Nederlands: wonen	Wonen
Dach	Nederlands: Dak	Dak

c) Waar zou het boek over kunnen gaan? Wat weten we tot nu toe over de kleine heks?
Schrijf eerst zelf steekwoorden op en bespreek dan in groepen van twee tot drie personen wat jullie denken.

Het boek gaat over een kleine heks. De kleine heks woont in een heksenhuis, eenzaam en diep in het bos. Het heksenhuis is niet groot, maar groot genoeg voor de heks. Ze heeft een scheef dak, een kromme schoorsteen en klapperende ramen. Ook heeft ze een heksenoven, want een heksenhuis zonder oven, is geen echt heksenhuis.

d) Welke figuren zouden nog in het verhaal kunnen voorkomen? Wat doen deze figuren en hoe zouden ze kunnen heten?

Er zou een raaf of een kat in het verhaal kunnen voorkomen. Heksen hebben vaak raven of katten als huisdier. Deze zouden verschillende namen kunnen hebben. Deze dieren helpen de heks vaak met haar plannen. Ook kunnen de raven of katten ergens informatie voor de heks vandaan halen.

e) Op bepaalde plekken kun je uit drie woorden kiezen. Welk woord is het juiste?

Die kleine Hexe besaß einen Raben, der **sprechen**/bauen/fahren konnte.

Das war der Rabe Abraxas. Er konnte nicht nur

„Guten Morgen!“ und „Guten Abend!“ krächzen, wie ein gewöhnlicher/blauer/Hase Rabe, der sprechen gelernt hat, sondern auch alles andere. Die kleine Hexe hielt große Stücke auf ihn, weil er ein ausnehmend weiser/nasser/Schokolade Rabe war, der ihr in allen Dingen die Meinung sagte und nie ein Blatt vor den Schnabel nahm.

d) Markeer de woorden, die je niet begrijpt. Schrijf deze in de onderstaande tabel en denk erover na welke informatie je over deze woorden hebt en wat ze eventueel kunnen betekenen. Denk hierbij aan opdracht a) en b).

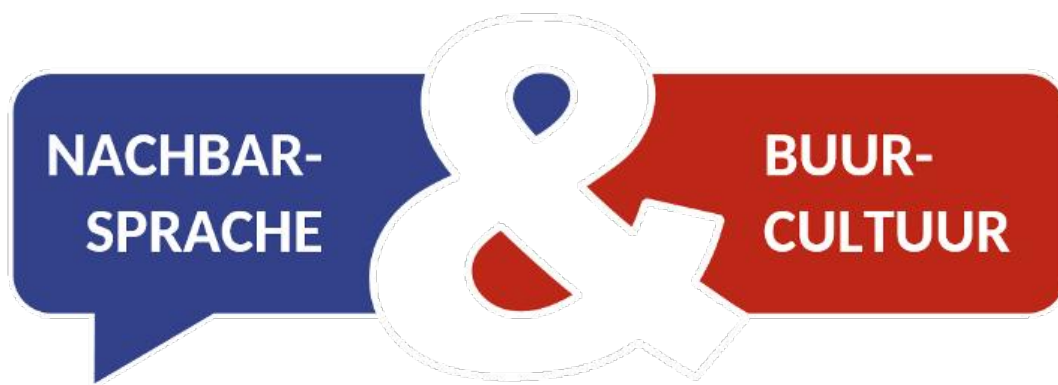
Die kleine Hexe besaß einen Raben, der sprechen/bauen/fahren konnte.

Das war der Rabe Abraxas. Er konnte nicht nur

„Guten Morgen!“ und „Guten Abend!“ krächzen, wie ein gewöhnlicher/blauer/alter Rabe, der sprechen gelernt hat, sondern auch alles andere. Die kleine Hexe hielt große Stücke auf ihn, weil er ein ausnehmend weiser/nasser/Schokolade Rabe war, der ihr in allen Dingen die Meinung sagte und nie ein Blatt vor den Schnabel nahm.

e) Markeer de woorden, die je niet begrijpt. Schrijf deze in de onderstaande tabel en denk erover na welke informatie je over deze woorden hebt en wat ze eventueel kunnen betekenen. Denk hierbij aan opdracht a) en b).

Duits woord	informatie	Mogelijke betekenis
Besaß	Woordsoort: werkwoord, sterk werkwoord. Lijkt op: bezitten, ik bezat (verleden tijd)	bezat
Krächzen	Woordsoort: Werkwoord, lijkt op: Krassen – wat doet een raaf?	Krassen
Ausnehmend	Lijkt op: uitnemend (Wat betekent dit) Context: Wat kan een raaf allemaal zijn?	Bijzonder, uitstekend

Taalportret van talen in onze school

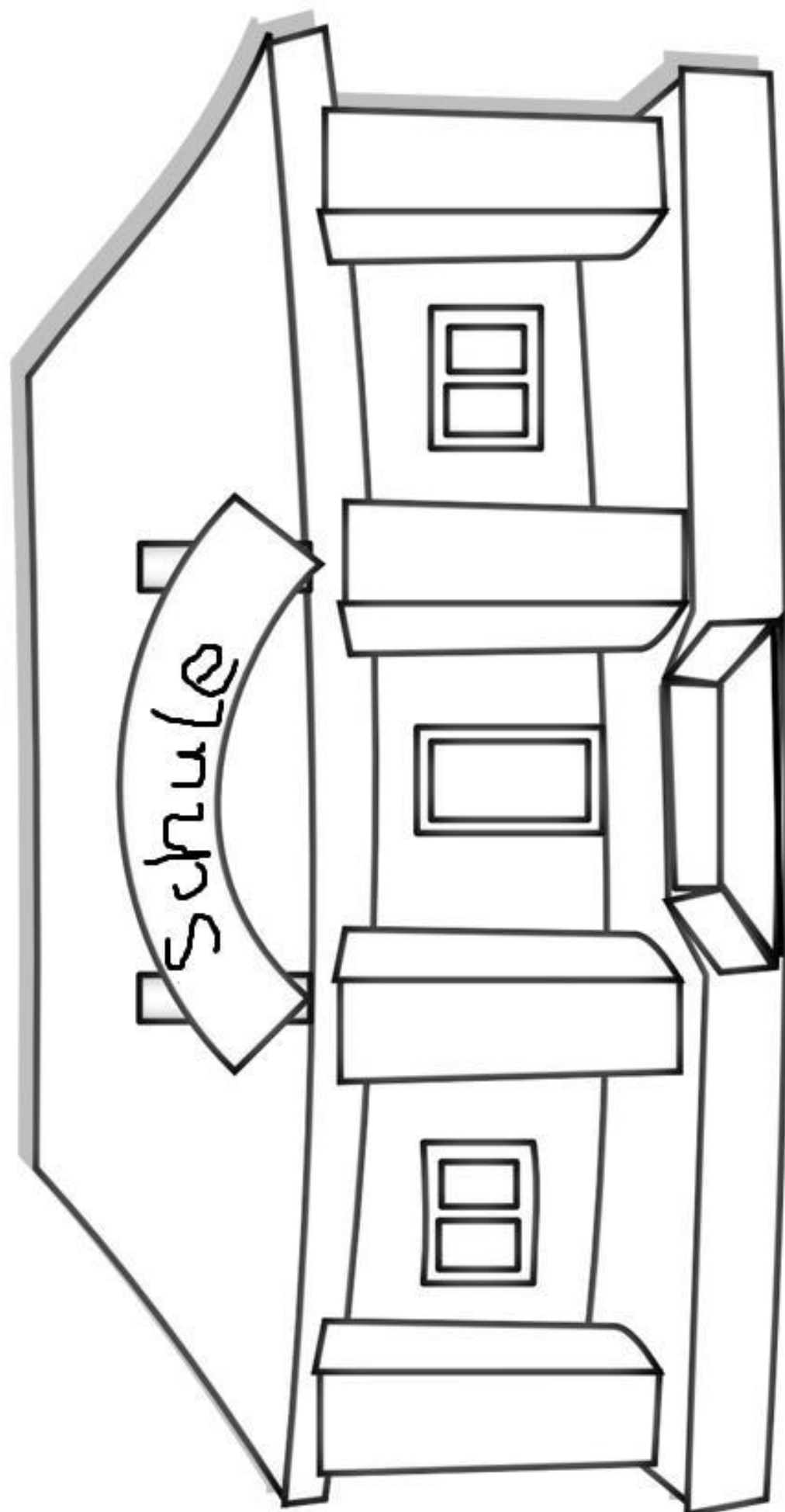
Dit materiaal bevat een ontwerp voor het maken van een taalportret. Het is de bedoeling dat leerlingen zich bewust worden van de talen om zich heen.

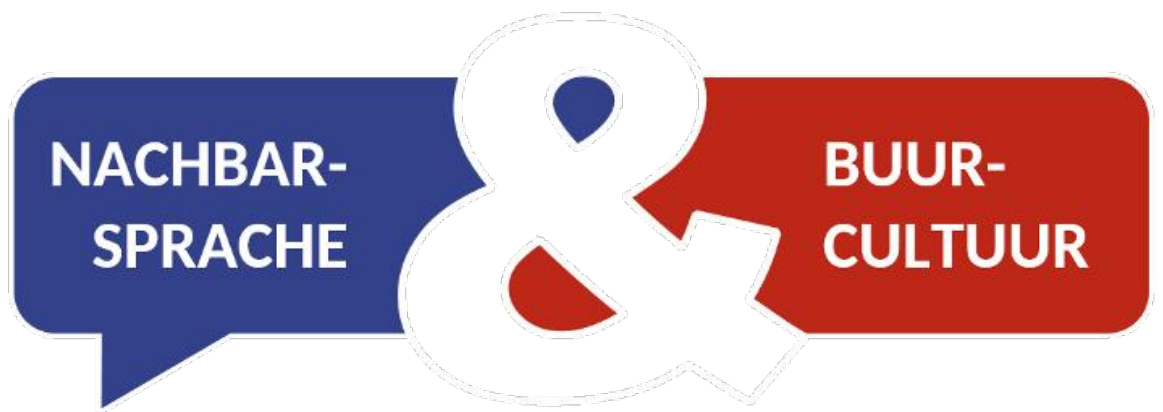
Deze opdracht kan alleen, maar ook in groepen tot vier personen gemaakt worden. De scholieren moeten op zoek gaan naar de verschillende talen die in de school gesproken worden, welke talen er door de scholieren persoonlijk/privé gesproken worden en welke talen in de school te vinden zijn.

De scholieren moeten de talen in hun school met kleuren in de onderstaande afbeelding intekenen. Voor deze opdracht is bewust gekozen, om geen inleiding en geen voorbeeld te geven, zodat de leerlingen niet beïnvloed kunnen worden. Bovendien wordt aan de scholieren duidelijk gemaakt dat het om hun eigen inschatting en gevoel gaat en niet om de correctheid. Het is de bedoeling dat de leerlingen aan elke taal een bepaalde kleur toewijzen en deze in een legenda opnemen. De vragen die bij de nabespreking gesteld kunnen worden, zijn:

- *Welke talen zijn in de school hoorbaar, zichtbaar? Welke niet?*
 - *Welke talen verbinden jullie met welke plek in de school?*
- *Welke talen worden in de school officieel gesproken, gebruikt en ondersteund en welke worden niet officieel gesproken?*
- *Hebben jullie bewust voor bepaalde kleuren gekozen om de talen in de afbeelding in te tekenen?*
- *Hebben jullie bepaalde talen bewust op een bepaalde plek in de school ingetekend?*

Jacinta Timmers

Bingospel over het thema *Urban Space*

Dit materiaal bevat een bingospel over het thema *Urban Space*. Hiermee kan spelenderwijs de receptieve meertaligheid van de scholieren ontwikkeld worden. Na het spel vindt er reflectie op de ontsleutelingsstrategieën plaats.

Jacinta Timmers

Bingo over het thema *urban space* – Spelershandleiding

- Alle scholieren krijgen van de docent een speelkaart.
- Er zijn verschillende bingokaarten, die elk andere Duitse woorden bevatten. Het is daarom belangrijk dat er alle versies van de bingokaarten worden geprint en verdeeld.
- Bovendien is het belangrijk dat de bingokaarten willekeurig onder de scholieren verdeeld worden, zodat idealiter twee personen, die naast elkaar zitten, niet dezelfde bingokaart krijgen.
- De docent kan de afbeeldingen of op papier of op een beamer laten zien. Als de afbeelding getoond wordt, spreekt de docent het Duitse woord uit. Als de docent geen Duits spreekt, kunnen de woorden ook door een Duitser ingesproken en opgenomen worden. Ook kan er een online uitspraakwoordenboek gebruikt worden. (De docent of een assistent moet de woorden die voorgelezen worden, in de juiste volgorde noteren)
- De scholieren kijken of ze het woord, dat uitgesproken wordt, op hun bingokaart kunnen terugvinden. Als dit het geval is, mogen ze het woord aankruisen.
- De scholieren leren door middel van deze bingokaarten dat een aantal woorden in het Duits qua uitspraak niet veel afwijken van het Nederlands. Ook worden ze met de uitspraak van de diftongen/tweeklanken bekend gemaakt en wordt er gewezen op de uitspraak van de „u“
- De scholier, die als eerste de vier woorden in een rij (diagonaal mag ook) gevonden heeft, roept „bingo“ en krijgt, als alle woorden juist zijn, een kleine prijs.
- Als een scholier een foute bingo heeft, heeft dit geen negatieve consequenties, zodat de leerlingen niet bang hoeven te zijn om een fout te maken. Het doel van de bingo is om spelenderwijs met Duitse woorden in contact te komen en dat ze op deze manier de uitspraak van de woorden kunnen onthouden.
- Aanwijzing: De foto's staan nu op volgorde van de bingokaarten, maar om alle scholieren een eerlijke kans te geven, moeten de afbeeldingen in willekeurige volgorde gepresenteerd worden.

Speelkaarten *Urban Space*

1

Haus	Baum	Katze	Blume
Sonne	Regen	Auto	Wald
Zug	Bus	Jacke	Fußball
Hund	Schlüssel	Teller	Zweig

2

Fußweg	Flasche	Jacke	Hochhaus
Mauer	Gras	Markt	Zug
Pflanze	Flugzeug	Katze	Junge
Apfel	Auto	Meer	Wolke

3

Baum	Loch	Mond	Turm
Stadt	Uhr	Sonne	Mädchen
Fenster	Gras	Junge	Flagge
Park	Lampe	Apfel	Dach

4

Blume	Bus	Wasser	Hund
Uhr	Stadt	Meer	Mond
Fußweg	Weg	Flugzeug	Wald
Hochhaus	Teller	Zweig	Kirche

5

Weg	Haus	Pflanze	Mauer
Zweig	Wolke	Lampe	Schlüssel
Fußball	Loch	Flagge	Fenster
Markt	Park	Mond	Turm

Haus

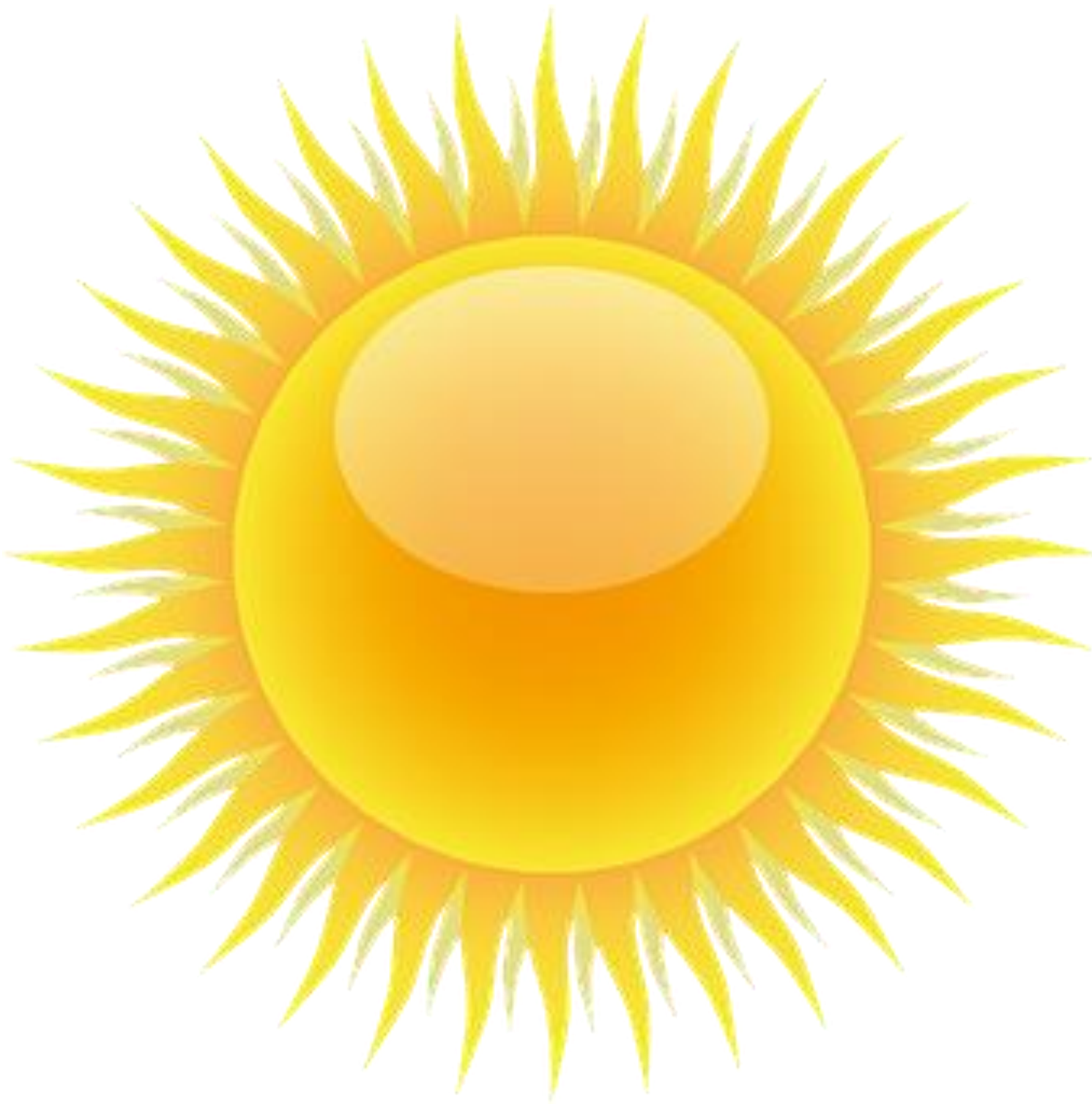
Baum

Katze

Blume

Sonne

Regen

Auto

Wald

Zug

Bus

Jacke

Fußball

Hochhaus

Hund

Teller

Gras

Schuh

Wolke

Apfel

Pflanze

Flugzeug

Meer

Schlüssel

Mauer

Fenster

Loch

Stadt

Park

Markt

Turm

Dach

Lampe

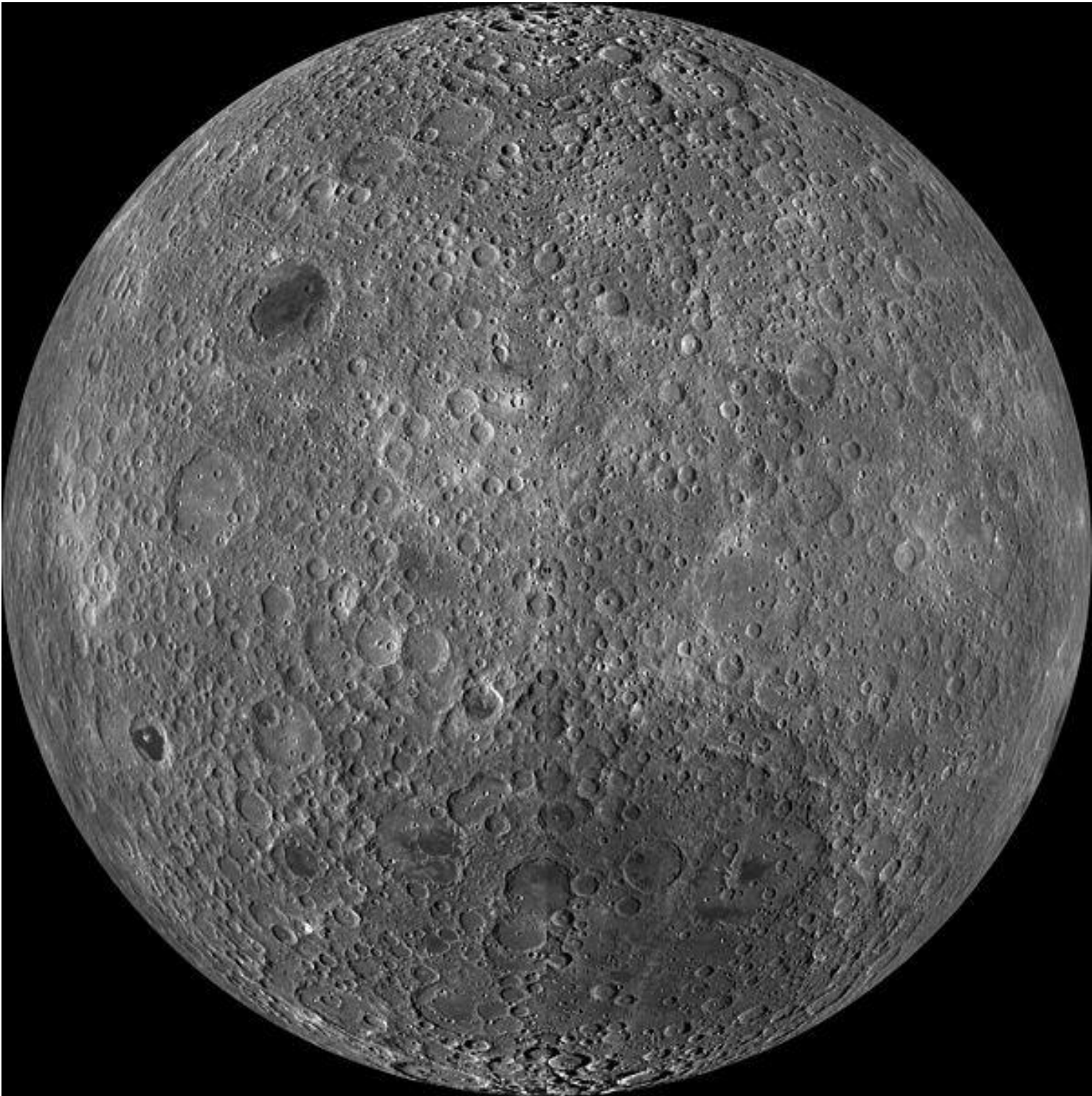
Uhr

Mädchen

Flagge

Mond

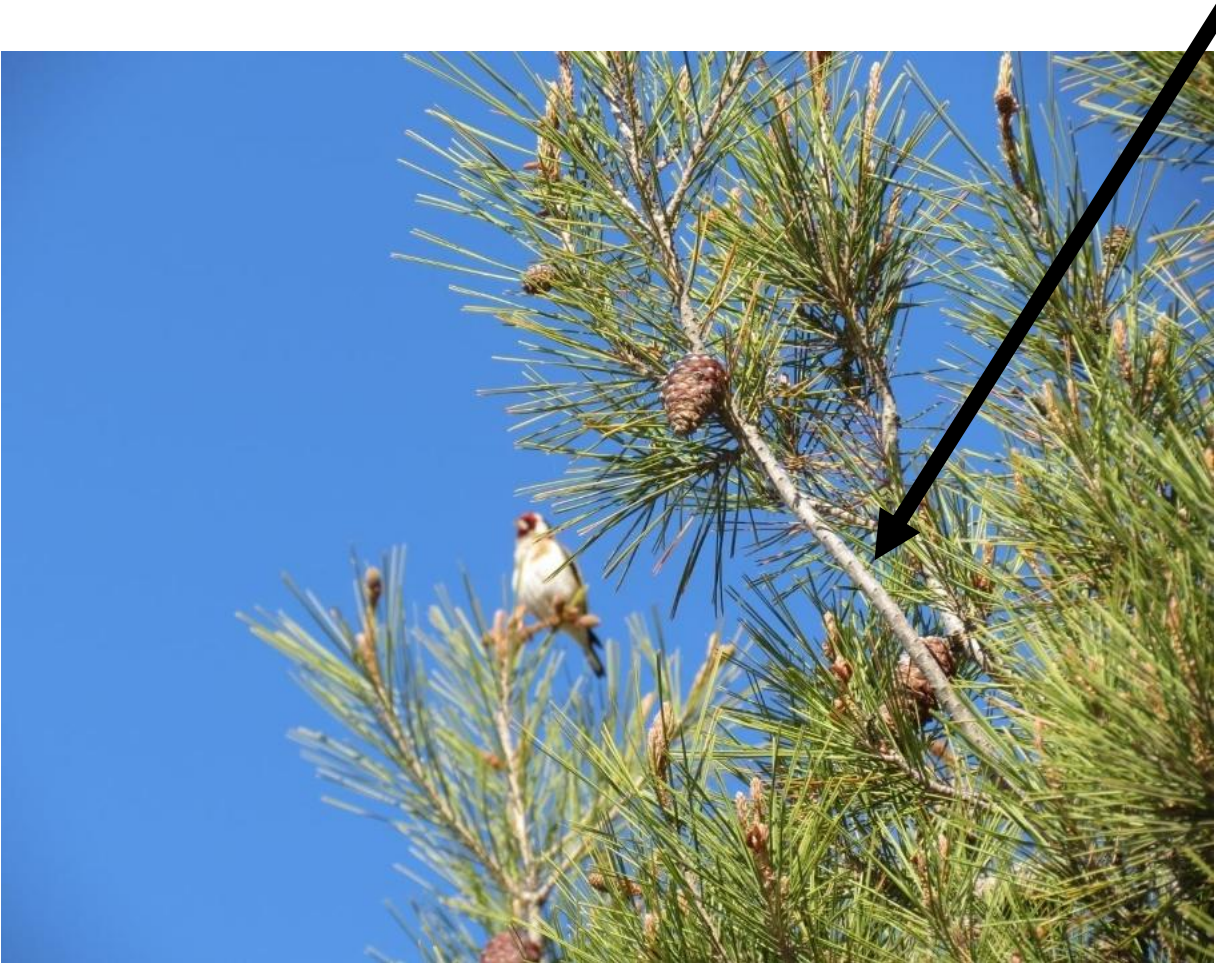
Wasser

Weg

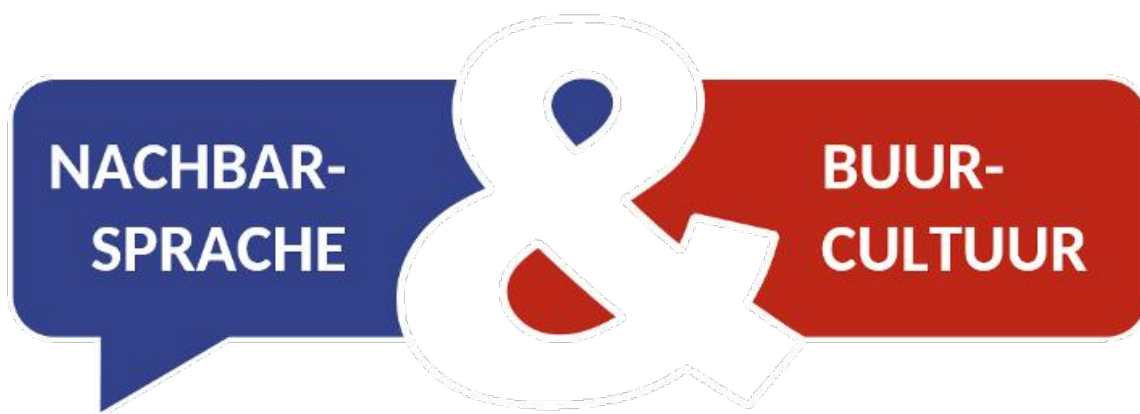
Fußweg

Zweig

Kirche

Taalonderzoek in “Urban Space”

Dit materiaal bevat een opdracht bij het thema *linguistic landscaping*. De scholieren gaan opzoek naar taalsporen in hun omgeving en deze gaan ze fotograferen. De opdracht kan bijvoorbeeld als huiswerk meegegeven worden, maar de scholieren kunnen ook naar taalsporen in de school zoeken. De docenten kunnen de aanwijzing geven dat de gemaakte foto's bijv. per e-mail naar hen gestuurd moeten worden. De foto's kunnen achteraf tijdens de les of door middel van het materiaal dat al verzameld is in de andere opdrachten op basis van de categorieën de thema's reclame, kleur, het geven van namen, of lettertypewerking geanalyseerd worden.

Jacinta Timmers

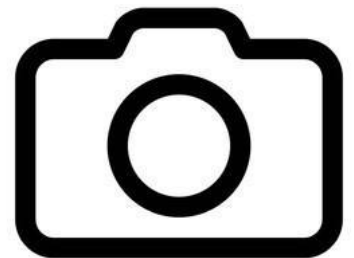
Taalwandeling

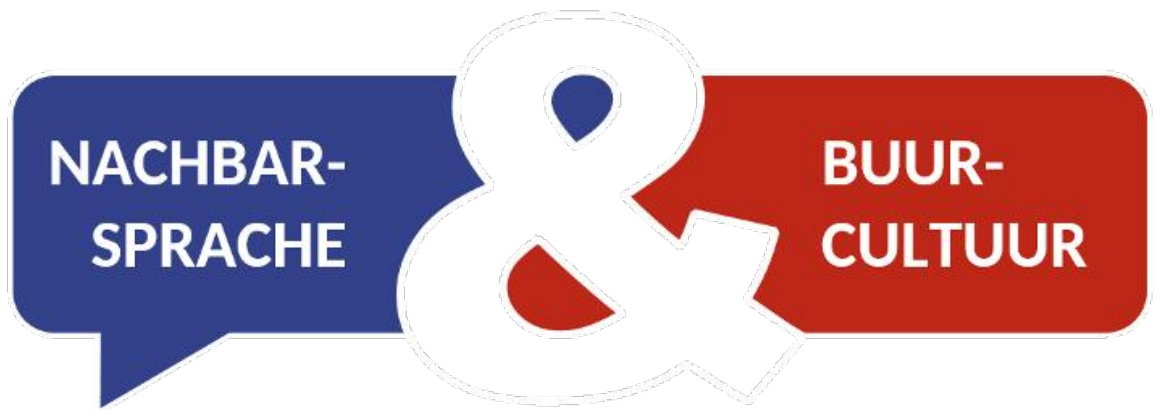
Maak op de terugweg naar huis of vanavond een taalwandeling. De bedoeling is dat jullie taal in het straatbeeld gaan ontdekken. Dat zou talige informatie (woorden/zinnen etc.) kunnen zijn, die je normaal gesproken, als je naar school rijdt, helemaal niet opvalt. Denk daarbij aan straatnamen, verkeersborden, graffiti, namen van bedrijven, reclame, posters, gesprekken op straat of in bedrijven etc.

Bij de taalwandeling kunnen jullie eventueel de volgende vragen gebruiken. Deze vragen moet je niet gebruiken, maar ze kunnen wel een hulpmiddel zijn.

- Welke talen vind ik in mijn omgeving?
- Wat wordt er allemaal geschreven?
- Waar vind ik overal talen?

Fotografeer alles wat je spannend vindt of wat opvallend is. Maak in totaal minstens 4 foto's. Voorbeelden van foto's uit Duitsland vindt je hieronder:

Spel voor groepsindeling

Dit spel kan voor het indelen van de groepen bij uitwisselingen of in het onderwijs ingezet worden. De scholieren krijgen een briefje, waarop in het Duits en in het Nederlands staat, hoe ze hun mimiek moeten veranderen (bijv. knippen, voorhoofd fronsen). Ze moeten door het klaslokaal lopen en degene vinden, die hun mimiek op dezelfde manier veranderd hebben. Op het blad is elke mimiekverandering twee keer beschreven. Door dit spel kunnen acht scholieren in vier groepen worden ingedeeld (16 scholieren in vier groepen als het twee keer wordt geprint).

Jacinta Timmers

Zwinker mit deinem rechten Auge.

Knipper met je rechteroog. Alle andere uit jouw groep doen dit ook. Zo zal je jouw groepsleden herkennen.

Zwinker mit deinem linken Auge.

Knipper met je linkeroog. Alle andere uit jouw groep doen dit ook. Zo zal je jouw groepsleden herkennen.

Runzel die Stirn.

Trek rimpels in je voorhoofd. Alle andere uit jouw groep doen dit ook. Zo zal je jouw groepsleden herkennen.

Strecke die Zunge aus.

Steek je tong uit je mond. Alle andere uit jouw groep doen dit ook. Zo zal je jouw groepsleden herkennen

Zwinker mit deinem rechten Auge.

Knipper met je rechteroog. Alle andere uit jouw groep doen dit ook. Zo zal je jouw groepsleden herkennen.

Zwinker mit deinem linken Auge.

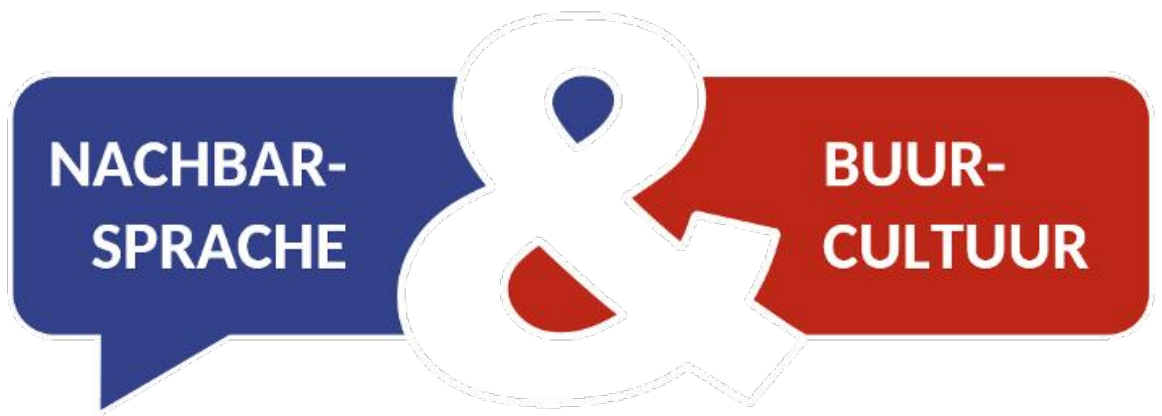
Knipper met je linkeroog. Alle andere uit jouw groep doen dit ook. Zo zal je jouw groepsleden herkennen.

Runzel die Stirn.

Trek rimpels in je voorhoofd. Alle andere uit jouw groep doen dit ook. Zo zal je jouw groepsleden herkennen.

Strecke die Zunge aus.

Steek je tong uit je mond. Alle andere uit jouw groep doen dit ook. Zo zal je jouw groepsleden herkennen.

Verkeersborden en samengestelde straatnaamborden

Dit materiaal bevat opdrachten over verkeersborden. De leerlingen worden zich er van bewust gemaakt dat het lezen van verkeersborden niet hoeft te betekenen dat je de taal van het land spreekt, maar dat je door de uiterlijke kenmerken van het bord ook de betekenis ervan kan afleiden.

Jacinta Timmers

I. Verkeersborden

1. Dit bord is een verkeersbord uit Noord-Korea.

a) Wat kan het bord betekenen?

b) Wat helpt je bij het vinden van de betekenis?

2. Dit bord is een verkeersbord uit Noorwegen.

a) Wat kan het bord betekenen?

b) Wat helpt je bij het vinden van de betekenis?

3. Je ziet hier een verkeersbord uit Duitsland.

a) Uit welke delen bestaat het woord *Fahrradstraße*?

Delen van het woord:

_____ + _____ = _____

b) Wat kunnen de delen van het woord betekenen? Wat betekent het hele woord?
Beargumenteer hoe je erachter de betekenis van de verschillende delen bent gekomen.
Betekenis:

=

4. Je ziet hier een bord uit Duitsland.

a) Uit welke delen bestaat de tekst op dit bord?

Delen van het woord:

_____ + _____ +

= _____

b) Wat kunnen de delen van het woord betekenen? Wat betekent het hele woord?
Beargumenteer hoe je erachter de betekenis van de verschillende delen bent gekomen.
Probeer te kijken welke ontcijferingsstrategie je hier kunt toepassen.

Betekenis:

II. Samengestelde namen

1. Hier zie je een afbeelding uit Duitsland.

a) Waar zou je dit voorwerp op de afbeelding kunnen tegenkomen?

b) Uit welke delen bestaat het woord *Briefmarken*?

Delen van het woord:

_____ + _____ = _____

Betekenis:

=

c) Uit welke delen bestaat het woord *Parkscheinautomat*?

_____ + _____

+ _____ =

Betekenis:

=

d)

Uit welke delen bestaat het woord?

_____ + _____ + _____ =

Betekenis:

=

e) Hoe ben je bij deze woorden (van opdracht a, b, c) achter de betekenis van het woord gekomen? Beargumenteer hoe je erachter de betekenis van de verschillende delen bent gekomen.

Antwoordmodel

I. Verkeersborden

1. Dit bord is een verkeersbord uit Noord-Korea.

a) Wat kan het bord betekenen?

Het bord is in Noord-Korea een stopbord. Dit is aan de vorm en de kleur van het verkeersbord te herkennen.

b) Wat helpt je bij het vinden van de betekenis?

De vorm en de kleur van het bord helpen om de betekenis van het bord te herkennen, ook als je de tekst niet kunt lezen.

2. Dit bord is een verkeersbord uit Noorwegen.

a) Wat kan het bord betekenen?

Het bord betekent "pas op voor ijsberen." (Dit geldt voor heel Spitsbergen)

b) Wat helpt je bij het vinden van de betekenis?

De afbeelding op het bord en de vorm van het bord helpen om de betekenis van het bord te ontcijferen.

Ook kun je de betekenis van de woorden proberen te ontcijferen: gjelder → gelden

Hele → hele en Svalbard → Dit woord is onduidelijk, maar als je naar de context kijkt, zou dit woord "gebied" kunnen beteken: Geldt voor het hele gebied.

Je kunt dus ook kijken naar de gelijkenissen van de Noorse woorden met de Nederlandse woorden. Op deze manier kun je ook de betekenis van het bord ontcijferen.

3. Je ziet hier een straatbord uit Duitsland.

a) Uit welke delen bestaat het woord *Fahrradstraße*?

Delen van het woord:

_____ Fahrrad _____ + _____ Straße _____ =
_____ Fahrradstraße _____

b) Wat kunnen de delen van het woord betekenen? Wat betekent het hele woord?
Beargumenteer hoe je erachter de betekenis van de verschillende delen bent gekomen.

Betekenis:

=Fahrrad is een fiets, en Straße is een straat. Het bord betekent dus: Fietsstraat, een straat waar alleen fietsers mogen komen.

4. Je ziet hier een bord uit Duitsland.

a) Uit welke delen bestaat de tekst op dit bord?

Delen van het woord:

_____ Wasser _____ + _____ Schutz _____ +
_____ Gebiet _____

= _____ Wasserschutzgebiet _____

b) Wat kunnen de delen van het woord betekenen? Wat betekent het hele woord?
Beargumenteer hoe je erachter de betekenis van de verschillende delen bent gekomen.
Probeer te kijken welke ontcijferingsstrategie je kunt toepassen.

Betekenis:

=Wasser betekent water en Schutz betekent bescherming. Gebiet betekent gebied. Het hele woord betekent dus: Waterbeschermingsgebied.

II. Samengestelde namen

1. Hier zie je een afbeelding uit Duitsland.

a) Waar zou je dit voorwerp op de afbeelding kunnen tegenkomen?

Dit voorwerp is een automaat, waar je postzegels kunt kopen. Deze automaat zie je vaak bij postkantoren (op de automaat zie je ook Deutsche Post staan, dit kan een hulpmiddel zijn om de betekenis te ontcijferen). Deze automaten hebben wij in Nederland niet meer.

b) Uit welke delen bestaat het woord *Briefmarken*?

Delen van het woord:

_____Brief_____ + _____Marken_____ = Briefmarken

Betekenis:

Brief = Brief

Marke = zegel

→ Briefzegel = Postzegel

Deze automaat hebben wij in Nederland niet meer. Wat zou er uit deze automaat gehaald kunnen worden, wat bij ons in Nederland niet kan, maar wat wel iets met brieven te maken heeft? Op deze manier kun je de betekenis van het woord Briefmarken proberen te ontcijferen.

c) Uit welke delen bestaat het woord *Parkscheinautomat*?

_____Park_____ + _____schein_____ + _____Automat_____ =
Parkscheinautomat

Betekenis:

Parkeer – kaartje – automaat = parkeerautomat

→ Het woord Schein is misschien moeilijk. Je kunt beginnen met: Parkeerautomat. Wat moet je doen om ergens te parkeren? Een kaartje kopen uit de parkeerautomat. Je weet wat in het Nederlands een parkeerautomat is en wat je hier moet doen. Op deze manier kun je de betekenis van het woord ontcijferen.

d) Uit welke delen bestaat het woord?

_____ Ein _____ +
_____ bahn _____ +
_____ Straße _____ = Einbahnstraße

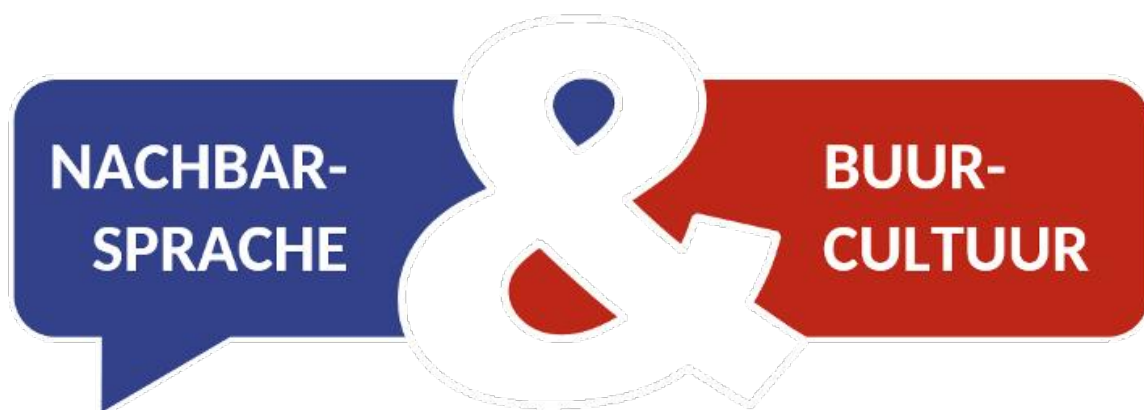
Betekenis:

Einbahnstraße – eenrichtingsstraat.

- Ein = Een
- Bahn = Baan
- Straße = Straat
- Eenbaanstraat = eenrichtingsstraat

e) Hoe ben je bij deze woorden (van opdracht a, b, c) achter de betekenis van het woord gekomen? Beargumenteer hoe je erachter de betekenis van de verschillende delen bent gekomen.

Door de verschillende delen van het woord te splitsen en de afzonderlijke vertalingen van de delen van het woord aan elkaar te plakken. Zo wordt de vertaling van het gehele woord duidelijk. Ook helpen de vorm en de pijl om de betekenis te ontcijferen. Je kunt kijken naar de visuele signalen, om te kijken of je woorden kunt ontcijferen.

Reclame onderzoeken

Vorbereitung en fototour

Dit materiaal bevat opdrachten voor de voorbereiding op een fototour. De scholieren moeten foto's van reclame in de openbare ruimte maken. De taal op deze foto's wordt daarna geanalyseerd.

Aanwijzingen:

- I. Opdrachten I. 2 en I. 3 moeten intensief begeleidt worden / of er moet al enige voorkennis aanwezig zijn over reclame-analyse en de Duitse taal.
- II. Opdracht II. is voor scholieren bedoelt, die nog geen Duits beheersen.
- III. Als de doelgroep al enige voorkennis heeft, kan opdracht II weggelaten worden en meteen met opdracht III verder gegaan worden.

Advies:

Geen voorkennis en jongere leergroep	Opdracht I korter maken en opdrachten II en III volledig maken.
Voorkennis en oudere leergroep	Opdracht I en III volledig ,maken, opdracht II weglaten.

Jacinta Timmers

I. Reclame onderzoeken

1. Schrijf reclameslogans op -in het Nederlands of andere talen- die jullie kennen. (circa 3-4 slogans)

2. Hieronder zijn enige stijlmiddelen gegeven, die graag in reclame gebruikt worden. Ze worden met behulp van een voorbeeld uitgelegd. Verbind de reclameslogans uit opdracht 1 en ook de slogans, die hieronder worden gegeven met het juiste stijlmiddel. Zien jullie nog andere stijlmiddelen? Vul de tabel aan met je eigen ideeën.

„Carglas repareert,
Carglas vervangt“
(Carglas)

„Heerlijk helder“
(Heineken)

„Steeds verrassend,
altijd voordelig“
(Kruidvat)

„Leuker kunnen
we het niet
maken,
makkelijker wel“
(Belastingdienst)

	Alliteratie		Anafoor
Uitleg	Twee of meer (dicht) op elkaar volgende woorden beginnen met dezelfde letter.	Herhaling van een woord of een woordgroep aan het begin van de zin.	
Voorbeelden	„Dollen met Dolfijnen“ (Dolfinarium)		„Rij Zuinig, rij Daihatsu“(Daihatsu, auto)
	Hyperbool/overdrijving	Rijm	Retorische vraag
Uitleg	Er wordt overdreven.	Een of meerdere woorden rijmen.	Een vraag waarop geen antwoord wordt verwacht.
Voorbeelden	„Niets houdt je nog tegen“ (C&A)	„Met 1 klik, maak je een beugel van je blik“ (Grolsch)	„Ik ben toch niet gek? “ (MediaMarkt)
	Metafoor	Woordspeling	
Uitleg	Woord wordt niet in de eigenlijke betekenis gebruikt	Dubbele betekenis van woorden of schrijfwijze.	
Voorbeelden	„Redbull geeft je vleugels“ (Redbull)	„Niet voor niks de standaard“ (De Standaard)	
Eigen ideeën			
Uitleg			
Voorbeelden			

3. Verbind met lijnen de delen van de onderstaande Duitse reclameslogans met elkaar. Zoek daarna op internet bij welk merk de slogans horen en schrijf dit op. Kennen jullie deze slogans?

a)

Nichts ist

ein Küsschen

Geiz ist

geil

Gute Freunden gibt man

unmöglich

Ich will ein Rind

von dir

b)

Wünsche werden

in die Luft gehen

Wer wird denn gleich

Wirklichkeit

Wohnst du noch

oder lebst du schon

Haribo macht Kinder Froh

und Erwachsene ebenso

4. Wat zijn de doelen van reclame? Zoek hierover informatie op het internet.

II. Werbetafel

1. Hier zien jullie koppen van een nieuwsbericht. Als je deze koppen leest, waar denk je dan dat het in de alinea's over gaat? Denk eerst individueel daarover na en bespreek daarna in de groep je antwoorden.

a) Als je de volgend kop leest, waar denk je dan dat het over gaat?

„Kunst en bomen in plaats van reclame op de straten“

Wat zou er in deze alinea kunnen staan?

b) De onderstaande kop staat ook in het artikel. Waar zou deze alinea over kunnen gaan?

„Berlijn verdient miljoenen met buitenreclame“

Wat zou er in deze alinea kunnen staan?

2. Hier zie je een afbeelding, die bij het thema van het bericht hoort. Wat denk je dat deze afbeelding met het artikel te maken heeft? Waarover zou het artikel kunnen gaan? Denk eerst individueel erover na en bespreek dan in de groep je antwoorden.

3. Wat zou het thema van het bericht kunnen zijn?

4. Hier staat een deel van de tekst. Er staan alleen wel enkele woorden in het Duits. Probeer de tekst toch te lezen. Welke Duitse woorden begrijp je? Markeer deze woorden. Waarom begrijp je deze woorden wel en andere woorden eventueel niet?

De E-sigaretten-reclame in de straten, de limonade-campagne bij de bushokjes of de bouwmarkt reclame bij de huizen: dit hoort allemaal bij het Stadtbild van Duitse steden. In de hoofdstad moet hier jetzt een einde aan komen! Zmindest, als het aan de oprichters van het initiatief "Berlijn reclamevrij" ligt. De petitie wil ervoor zorgen dat de productreclame uit de openbare ruimte grotendeels verschwindet.

Bron: <https://www.stern.de/wirtschaft/werbung-an-oeffentlichen-plaetzen--initiative-will-verbot-fuer-berlin-7826098.html> [bewerkt en vertaald naar het Nederlands]

5. Wat denk je dat de Duitse woorden betekenen? Vul de Duitse woorden in de tabel in en kijk welke betekenis ze zouden kunnen hebben. Welke strategieën gebruik je om de betekenis van het woord te achterhalen?

Woord	betekenis

6. Wat kan de titel bij deze opdrachten "Werbeschilder" betekenen?

7. Wat heb je gedaan om de inhoud van de teksten bij opdracht 1 tot en met 5 te ontdekken? Formuleer algemene strategieën

III. Reclame in de stad

1. Jullie zien hier de kop en een foto van een Duits krantenbericht.

a) Als je de kop leest, waarover denk je dan dat het bericht gaat?

„Wer entscheidet, wem die Stadt gehört und wie sie aussieht? “

b) Wat zegt de foto over de inhoud van het artikel?

2. Hieronder zien jullie een alinea uit de originele tekst. Probeer deze globaal te begrijpen.

Welke woorden of zinnen/zinsdelen denk je te herkennen? Markeer deze woorden. Deze helpen je om de tekst beter te begrijpen.

„Nach Angaben der Initiative wirken sich die „massive Zunahme und die Digitalisierung der Werbeanlagen negativ auf das Stadtbild aus.“ Doch es geht der Initiative nicht nur um Ästhetik und Sicherheitsaspekte, sondern auch um Grundsätzliches. Sie stellt die Frage: "Wer entscheidet, wem die Stadt gehört und wie sie aussieht? " Die Werbung vermittelt Kindern bis jetzt ein fragwürdiges Leitbild . Die Werbung in öffentlichen Räumen ist jetzt zu kommerziell und das sollte verändert werden.“

(bron: <https://www.stern.de/wirtschaft/werbung-an-oeffentlichen-plaetzen--initiative-will-verbot-fuer-berlin-7826098.html>)

3. Vergelijk nu klassikaal de gemarkeerde woorden. Vul ze in de tabel in en denk erover na wat deze woorden kunnen betekenen. Vul de mogelijke betekenis achter de woorden in de tabel in. Probeer ook een aantal zinnen of zinsdelen te ontcijferen. Controleer na het maken van de opgaven of jouw mogelijke betekenis ook de daadwerkelijke betekenis van het woord is.

Woord/zinsdeel	Mogelijke betekenis

4. Welke strategieën kun je inzetten om niet alleen de woorden, maar om de hele tekst te begrijpen?

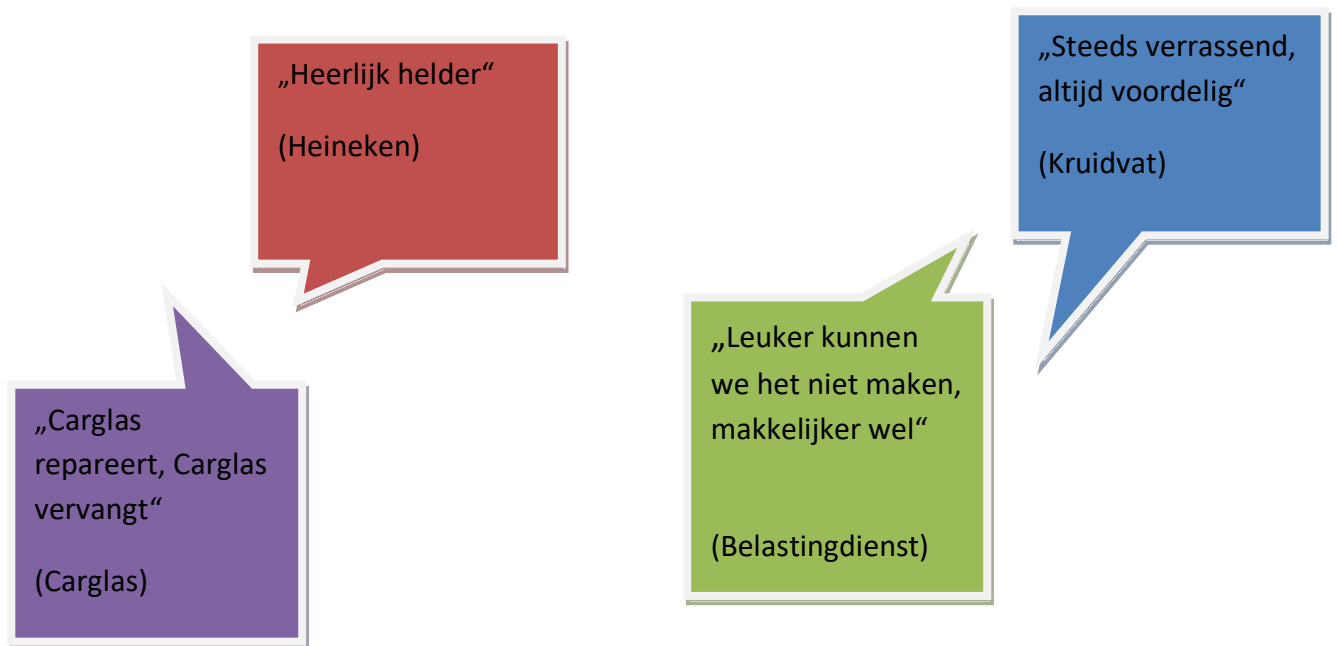
Antwoordmodel

I. Reclame onderzoeken

1. Schrijf reclameslogans – in het Nederlands - die jullie kennen op. (circa 3-4 slogans)

Bijvoorbeeld: 112, daar red je levens mee! Dat zeg ik, Gamma! Ja zeker, Hypotheker!
Interpolis: Glashelder. Hallo Jumbo. Mona: Daar wordt je blij van! Winnen doe je bij de
Postcodeloterij! Praxis: voor de makers. „Altijd overal NOS” (NOS)

2. Hieronder zijn enige stijlmiddelen gegeven, die graag in reclame gebruikt worden. Ze worden met behulp van een voorbeeld uitgelegd. Verbind de reclameslogans uit opdracht 1 en ook de slogans, die hieronder worden gegeven met het juiste stijlmiddel. Zien jullie nog andere stijlmiddelen? Vul de tabel aan met je eigen ideeën.

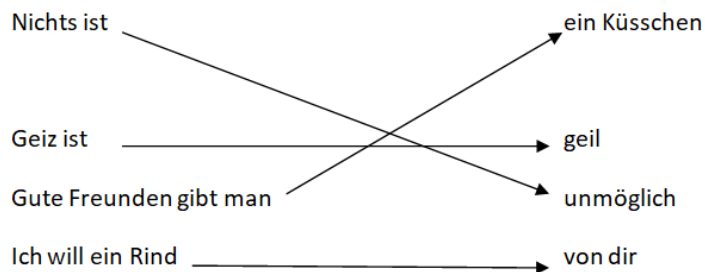
	Alliteratie	Anafoor
Verklaring	Twee of meer op elkaar volgende woorden met beide dezelfde begin-letter.	Herhaling van een woord of een woordgroep aan het begin van de zin.
Voorbeelden	„Dollen met Dolfijnen” (Dolfinarium) „Heerlijk helder” (Heineken)	„Rij Zuinig , rij Daihatsu” (Daihatsu, auto) „Carglas repareert, Carglas vervangt” (Carglas)

	Hyperbool/overdrijving	Rijm	Retorische vraag
Uitleg	Er wordt overdreven.	Een of meerdere woorden rijmen.	Een vraag waarop geen antwoord wordt verwacht.
Voorbeelden	„Niets houdt je nog tegen“ (C&A) „Steeds verrassend, altijd voordelig“ (Kruidvat)	„Met 1 klik, maak je een beugel van je blik“ (Grolsch) 112, daar red je levens mee! Ja zeker, Hypotheker! Winnen doe je bij de Postcodeloterij!	„Ik ben toch niet gek? “ (MediaMarkt)
	Metafoor	Woordspeling	
Uitleg	Woord wordt niet in de eigenlijke betekenis gebruikt	Dubbele betekenis van woorden of schrijfwijze.	
Voorbeelden	„Redbull geeft je vleugels“ (Redbull)	„Niet voor niks de standaard“ (De Standaard) Interpolis: Glashelder	
Eigen ideeën	Drieslag		
Uitleg	Drie woorden die goed samen klinken		

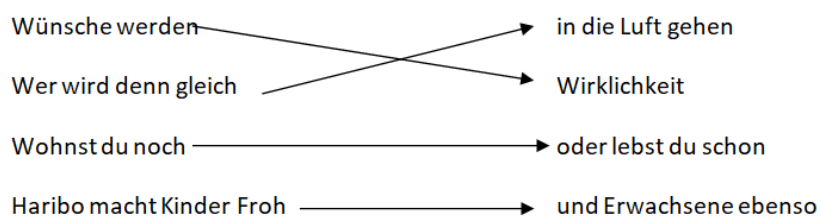
Voorbeelden	„Altijd overal NOS” (NOS)		
-------------	---------------------------	--	--

3. 3. Verbind met lijnen de delen van de onderstaande Duitse reclameslogans met elkaar. Zoek daarna op internet bij welk merk de slogans horen en schrijf dit op. Kennen jullie deze slogans?

a)

b)

Nichts ist unmöglich: Toyota

Geiz ist geil: Saturn

Gute Freunden gibt man ein Küsschen: Ferreo Küsschen

Ich will ein Rind von dir: Lieferando

Wünsche werden Wirklichkeit: Deutsche Bank

Wer wird denn gleich in die Luft gehen: Bruno, Zigaretten-Marke

Wohnst du noch oder lebst du schon: IKEA

Haribo macht Kinder froh und Erwachsene ebenso: Haribo

4. Wat zijn de doelen van reclame? Zoek hierover informatie op het internet.

Aandacht trekken, interesse wekken, koopwens stimuleren en koophandeling beïnvloeden
(Attention, Interest, Desire, Action)

II. Werbetafel

1. Hier zien jullie koppen van een nieuwsbericht. Als je deze koppen leest, waar denk je dan dat het in de alinea's over gaat? Denk eerst individueel daarover na en bespreek daarna in de groep je antwoorden.

„Kunst en bomen in plaats van reclame op de straten“

Wat zou er in deze alinea kunnen staan?

Kunst en bomen moeten de reclame op straat vervangen / Reclame op straat is storend /
Reclame leidt de automobilisten af / mensen zetten zich voor kunst en bomen op straat in /
Reclame wordt door kunst en bomen vervangen en daardoor dalen de omzetten.

- Het wordt niet duidelijk of de reclame vervangen wordt of dat het nog gedaan moet worden.
- Je ervaart niet of het artikel positief of negatief is.

„Berlijn verdient miljoenen met buitenreclame“

Wat zou er in deze alinea kunnen staan?

De stad Berlijn verdient miljoenen / Berlijnse bedrijven verdienen miljoenen / De stad verhuurt reclame / in Berlijn wordt veel met buitenreclame verdient

2. Hier zie je een afbeelding, die bij het thema van het bericht hoort. Wat denk je dat deze afbeeldingen met de inhoud van het artikel te maken hebben?
Waarover zou het artikel kunnen gaan? Denk eerst individueel erover na en bespreek dan in de groep je antwoorden.

Het gaat over reclamezuilen, die ervoor zorgen dat je je aandacht erop richt en deels het zicht moeilijker maken.

3. Wat zou het thema van het bericht kunnen zijn?

Mensen willen een verbod voor reclame op openbare plaatsen in Berlijn

4. Hier staat een deel van de tekst. Er staan alleen wel enkele woorden in het Duits. Probeer de tekst toch te lezen. Welke Duitse woorden begrijp je? Markeer deze woorden. Waarom begrijp je deze woorden wel en andere woorden eventueel niet?

De E-sigaretten-reclame in de straten, de limonade-campagne bij de bushokjes of de bouwmarkt reclame bij de huizen: dit hoort allemaal bij het Stadtbild van Duitse steden. In de hoofdstad moet daar hier jetzt een einde aan komen! Zmindest, als het aan de oprichters van het initiatief "Berlijn reclamevrij" ligt. De petitie wil ervoor zorgen dat de productreclame uit de openbare ruimte grotendeels verschwindet.

Bron: <https://www.stern.de/wirtschaft/werbung-an-oeffentlichen-plaetzen--initiative-will-verbot-fuer-berlin-7826098.html> [bewerkt en vertaalt naar het Nederlands]

5. Wat denk je dat de Duitse woorden betekenen? Vul de Duitse woorden in de tabel in en kijk welke betekenis ze zouden kunnen hebben. Welke strategieën gebruik je om de betekenis van het woord te achterhalen?

Woord	Betekenis
Jetzt	Nu
Zmindest	Tenminste → zu = te mindest → minstens → teminstens → teminste
Stadtbild	Stadbeeld → Stadt= Stad Bild= beeld → Stadbeeld
Verschwindet	Verdwijnt

6. Wat kan de titel bij deze opdrachten "Werbeschilder" betekenen?

Reclameborden / Uithangbord

7. Wat heb je gedaan om de inhoud van de teksten bij opdracht 1 tot en met 5 te ontdekken? Formuleer algemene strategieën

Je moet niet elk woord kennen om een tekst te kunnen begrijpen, veel onbekende woorden kunnen genegeerd worden. Hiervoor moet je dus een andere strategie gebruiken. Je kunt bijvoorbeeld kennis uit de koppen van de tekst of uit de afbeeldingen gebruiken om iets over de tekstinhoud te weten te komen.

III. Reclame in de stad

1. Jullie zien hier de kop en een foto van een Duits krantenbericht.

a) Als je de kop leest, waarover denk je dan dat het bericht gaat?

„Wer entscheidet, wem die Stadt gehört und wie es aussieht? “

Wie bepaalt van wie de stad is en hoe deze eruit ziet? / De bewoners willen bepalen / De stad bepaalt te veel wat er te zien is/ bedrijven, die reclame maken bepalen.

→ eigen antwoord.

b) Wat zegt de foto over de inhoud van het artikel?

De reclame in de stad is te prominent aanwezig en veel te groot. De bewoners van de stad kunnen de kop van deze tekst gezegd hebben.

2. Hieronder zien jullie een alinea uit de originele tekst. Probeer deze globaal te begrijpen. Welke woorden of zinnen/zinsdelen denk je te herkennen? Markeer deze woorden. Deze helpen je om de tekst beter te begrijpen.

„Nach Angaben der Initiative wirken sich die “massive Zunahme und die Digitalisierung der Werbeanlagen negativ auf das Stadtbild aus.“ Doch es geht der Initiative nicht nur um Ästhetik und Sicherheitsaspekte, sondern auch um Grundsätzliches. Sie stellt die Frage: "Wer entscheidet, wem die Stadt gehört und wie sie aussieht?" Die Werbung vermittle Kindern bis jetzt ein fragwürdiges Leitbild . Die Werbung in öffentlichen Räumen ist jetzt zu kommerziell und das sollte verändert werden. “

(bron: <https://www.stern.de/wirtschaft/werbung-an-oeffentlichen-plaetzen--initiative-will-verbot-fuer-berlin-7826098.html>)

3. Vergelijk nu klassikaal de gemarkeerde woorden. Vul de tabel in en denk erover na wat deze woorden kunnen betekenen. Probeer ook een aantal zinnen of zinsdelen te ontcijferen. Vul de mogelijke betekenis achter de woorden in de tabel in. Controleer na het maken van de opgaven of jouw mogelijke betekenis ook de daadwerkelijke betekenis van het woord is.

Woord/zin/zinsdeel	Betekenis
Initiative	Initiatief → Initiative: Lijkt op het Nederlands
Zunahme	Toename → Zu = toe Nahme = name → Toename
Digitalisierung	Digitalisering → Digitalisierung: Lijkt op het Nederlands
Negativ	Negatief → Negativ: Lijkt op het Nederlands, maar ook po het Engels.
Ästhetik	Esthetiek (=schoonheidsleer) → Als je dit woord in het Duits uitspreekt, heb je de Nederlandse vertaling al.
Stadt	Stad → Stad, maar dan zonder t, lijkt dus erg op het Nederlands.
Kindern	Kinderen → Kindern: Kinderen, maar dan met een extra –e, lijkt op het Nederlands.
Öffentlicher Raum	Openbare ruimte → Öffentlicher: offen= open licher= lijke → Openlijke Raum → Ruimte dus: openlijke ruimte = openbare ruimte.
Kommerziell	Commercieel → Kommerziell: Lijkt op het Nederlands.
Massive Zunahme und die Digitalisierung	Massieve toename en de digitalisering
In öffentlichen Räumen ist jetzt zu kommerziell und das sollte verändern	In openbaren ruimtes is nu te commercieel en dat moet veranderen
Sie stellt die Frage	Zij stelt de vraag

4. Welke strategieën kun je inzetten om niet alleen de woorden, zinnen en zinsdelen, maar om de hele tekst te begrijpen?

Deze woorden in de tekst lijken sterk op het Nederlands en soms op het Engels. Daarom is het makkelijker om deze woorden te kunnen vertalen. Sommige woorden kun je ook vertalen, als je ze in het Duits uitspreekt, dat is soms makkelijker dan als je de woorden alleen leest.

Foto-Tour: op naar de stad!

Opdracht: Ga samen naar een Duitse stad in en fotografeer de teksten en de tekens die jullie daar opvallen. Denk daarbij aan verkeersborden, graffiti of opvallende reclameborden.

Belangrijke aanwijzingen voordat jullie gaan:

- Download de App Lingscape.
Indien van toepassing: wachtwoord voor het groepsdeel _____
- Op de kaarten, die jullie gekregen hebben, moet je jullie gelopen weg intekenen.
Denk nu alvast over een globale route na. Daarvoor kun je het internet gebruiken. De onderstaande vragen kunnen jullie daarbij helpen.
Tip: Eventueel is het bezoek aan een Duits Touristenamt, ook wel Verkehrsamt genoemd, de moeite waard! Hier kun je een kaart en meer informatie over de stad krijgen.
- De foto's kun je gelijk op Lingscape (<https://lingscape.uni.lu/>) uploaden (internetverbinding nodig). Als jullie de foto's achteraf uploaden, moet je wel onthouden, waar je de foto's gemaakt hebt! Neem een kaart mee.
- Na de excursie tekenen jullie dan op de kaart, hoe jullie daadwerkelijk gelopen zijn.
- Kijk ook online, als inspiratie, welke afbeeldingen bij Lingscape geüpload worden.
<http://lingscape.uni.lu/>

Groepsleden:

Wat weten jullie al over de stad? Wat zijn jullie verwachtingen van de stad?

Gebruik nu de tijd, om op het internet iets over de stad op te zoeken. Wat valt je in het bijzonder op? Wat vind je interessant?

Waar willen jullie per se heengaan?

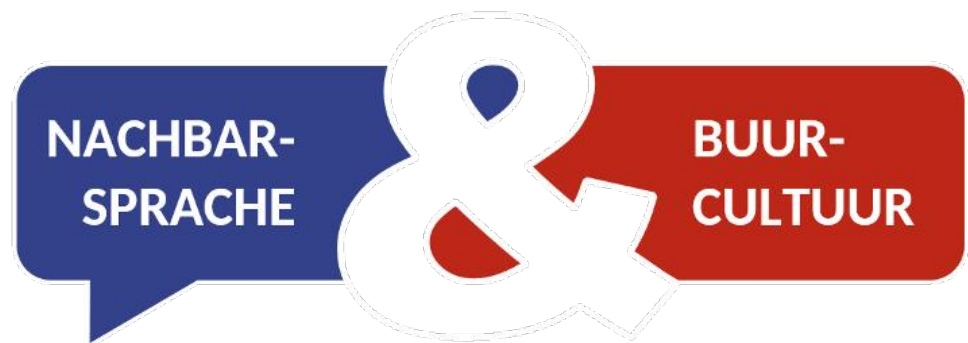
Waarop willen jullie in het bijzonder op letten tijdens de excursie? Kijk alvast naar de opdrachten voor morgen ("als jullie terug zijn") en denk erover na, wat jullie kunnen fotograferen, om deze vragen te beantwoorden.

Als jullie terug zijn:

Welke reclame vonden jullie bijzonder interessant en waarom? Welke teksten vinden jullie bijzonder interessant en waarom? Zoek nu samen de opvallendste foto's (minstens 3) uit en bereid een PowerPoint voor. Met deze PowerPoint presenteren jullie de uitkomsten van de fototour. Oriënteer je aan de volgende vragen:

- Waar is de foto genomen?
- Wat is er zo opvallend aan deze foto?
- Waarom hebben jullie deze foto uitgezocht?
- Probeer de betekenis van de reclame te ontcijferen.
- Welke rol speelt kleur bij deze reclame?
- Wat valt jullie gezamenlijk op, nadat jullie de analyse van de foto afgerond hebben?
- Wat viel jullie aan de stad op?

Tenslotte: Zijn jullie verwachtingen, die jullie aan het begin gesteld hebben, uitgekomen? Waarom wel/niet?

Naamgeving onderzoeken en voorbereiding op een fototour

Dit materiaal bevat enkele opdrachten voor de voorbereiding op een fototour, waarbij de scholieren foto's van namen van bedrijven moeten maken en de taal op deze foto's moeten analyseren.

Aanwijzing voor de groepsindeling:

Houd voor de opdrachten steeds dezelfde groepsindeling aan.

- I. Als introductie: voor verschillende niveaus geschikt.
- II. Voor scholieren geschikt, die nog geen Duits spreken.
- III. Kan opbouwend op opdracht II gemaakt worden. Als de doelgroep al enige voorkennis heeft, kan opdracht II weggelaten worden en kan gelijk met opdracht III. verder gegaan worden. Voor opdracht III hebben de scholieren wel voorkennis nodig.

Jacinta Timmers

I. Quiz- Wat betekenen deze namen?

1. Spar

- a) Spar is in Nederland opgericht en staat niet voor „Sparen“, maar voor het Nederlandse motto: Door Eendrachtig Samenwerken Profiteren Allen Regelmatig.
- b) Het logo van de Spar is een sparrenboom en naar deze boom is de Spar ook vernoemd.
- c) De Spar is een Oostenrijkse winkel en het is niet bekend, waarom deze winkel zo genoemd is.

2. Aldi

- a) Aldi staat voor Albrecht Discount, de achternaam van de oprichters Karl en Theo Albrecht.
- b) Aldi is de bijnaam van de vrouw van Karl Albrecht.
- c) Aldi is de naam van de hond van een van de oprichters.

3. Lidl

- a) **L**udwig **I**gner **D**iskount **L**udwigsburg
- b) Lidl is een Duitse achternaam, die de oprichters geschikter vonden dan hun eigen achternaam (Schwarz)
- c) Het is niet te achterhalen waar de naam Lidl vandaan komt.

4. Netto

- a) Deze discounter heet zo, omdat de werknemers netto loon krijgen, voor werk, waarvoor je eigenlijk bruto-loon betaald zou moeten krijgen.
- b) Netto is naar een hond vernoemd.
- c) Door de benaming netto, hebben de kopers het gevoel dat de winkel goedkoop is, omdat netto minder dan bruto betekent.

5. Starbucks

- a) Starbucks staat voor een munt, genaamd Starbuck en daarmee kon men als goudzoeker in de Verenigde Staten een koffie kopen.
- b) Starbucks is vernoemd naar de oprichter Howard Starbuck
- c) Starbucks is een figuur uit het verhaal Moby Dick.

6. Amazon

- a) Amazon is vernoemd naar de rivier de Amazone
- b) Amazon is zo genoemd, omdat merknamen met een A op het internet sneller te vinden zijn.
- c) Amazon staat voor Amazing Merchandise.

II. Namen der Friseursalons

1. Hier zien jullie de koppen bij een Nederlands bericht. Denk eerst individueel na, over wat de koppen kunnen betekenen en bespreek daarna in de groep jullie antwoorden.

a) Als je de volgende kop leest, waarover denk je dan dat het gaat?

„HAREN Majesteit“

b) Als je de onderstaande koppen leest, waarover denk je dan dat het in de alinea's gaat?

„Haarstudio Hoofdweg“ of van „Ryan Hair“

Wat zou er in deze alinea kunnen staan?

c) „Heel erg cool“

Wat zou er in deze alinea kunnen staan?

3. Je ziet hier een deel uit de originele tekst. Er zijn alleen een aantal woorden door Duitse vervangen. Probeer toch om de tekst te begrijpen. Welke woorden helpen jou met het begrijpen van de Duitse woorden in de tekst?

Bij het bedenken van namen van kapperszaken, willen de ondernemers nog wel eens met een dubbelzinnige naam komen. In het ergste geval landen ze daarbij in de Hölle van de woordspelingen. Is het echt een goed idee om je kapperszaak „Barber Streisand“ , „Hot naar Hair?“ of „Haircules“ te noemen?

Het is egal wat de woordspelingen zijn, de namen trekken in ieder geval de Aufmerksamkeit en ze bereiken vaak wel het juiste doel voor de ondernemer.

“Bij kappers zien we woordspelingen in de naam erg häufig” zegt Mark Leibein. Hij heeft een bedrijf, dat helpt bij het uitzoeken van passende namen voor bedrijven. Men ziet vaak de woordspelingen bij creatieve Berufen, zoals tattoo-zaken of cafés.

Het maakt niet uit of de zaak nu „Kapriolen”, „KapSones Haarstudio” of „shair-Lock Holmes” heet, taalwetenschappers vinden deze benamingen toch erg amüsan. Het gaat er uiteindelijk om dat je origineel bent. De schlichte kappersnamen, zijn toch wel een beetje uit de tijd.

Bron: <https://www.spiegel.de/panorama/gesellschaft/friseure-haar-straeubende-wortspiele-mit-hair-kamm-schnitt-cut-a-1243421.html> [Tekst verandert door Jacinta Timmers]

4. Voorbeelden van creatieve Duitse “Friseursalons” zijn:

Wat zouden deze namen kunnen betekenen? Waarom denk je dat?

Haarmonie

Haarwerkstatt

5. Hoe ben je te werk gegaan om de inhoud van de tekst bij opdracht 1 tot en met 4 te ontcijferen? Formuleer algemene strategieën

III. Een bedrijfsnaam vinden

1. Hier zie je de koppen bij een Duits bericht. Denk eerst individueel na, over wat de koppen kunnen betekenen en bespreek daarna in de groep jullie antwoorden.

a) Als je de volgende kop leest, waarover denk je dan dat het bericht gaat:

Überlegen Sie sich einen Geschäftsnamen in 6 Schritten

b) Als je de volgende koppen leest, wat denk je dan dat er in de alinea's van het bericht staat?

Befrage deine Partner, Kollegen, Freunde oder Familie

In deze alinea zou kunnen staan:

Denk an die Regeln

In deze alinea zou kunnen staan:

Verfügbarkeit kontrollieren

In deze alinea zou kunnen staan:

2. Hier zie je het eerste deel van de originele tekst. Probeer deze tekst globaal te begrijpen. Welke woorden begrijp je? Markeer deze woorden. Deze woorden helpen je andere woorden te begrijpen.

Einen schönen Namen für Ihr Geschäft überlegen Sie sich nicht in ein oder zwei Stunden. Die meisten Unternehmer müssen wahrscheinlich eine Weile darüber nachdenken. Logisch, denn mit einem guten Geschäftsnamen, kann man sich von den vielen Konkurrenten unterscheiden. Viele Unternehmer glauben, dass einer Geschäftsname etwas ist, das man sich erst ausdenken muss, wenn man sein Geschäft öffnet, aber dann ist es eigentlich zu spät. Einen perfekten Namen zu finden, kann eine Weile dauern. Möchten Sie einen guten Start haben? Schauen Sie sich dann Checkliste, Tipps und Tricks an.

Bron: <https://www.ikgastarten.nl/bedrijf-starten/bedrijfsnaam/bedenk-een-bedrijfsnaam-6-stappen> [Naar het Duits vertaalt door Jacinta Timmers]

3. Nu is het de bedoeling dat je woorden opschrijft, die je niet begrijpt. Zet deze woorden in een tabel en probeer de betekenis van deze woorden uit de context te ontcijferen. Welke strategieën gebruik je?

Duitse woord	Mogelijke Nederlandse vertaling

4. Welche uitleg hoort bij welke beschrijving? Probeer het eerst alleen en daarna in tweetallen.

Kurz und knapp	Ein langweiliger Name ist ein schlechter Name.
Lange haltbar	Ein Betriebsname muss nicht humorvoll sein, denn nicht jeder hat den gleichen Humor.
Ein deutliches Ziel	Auf den ersten Blick hat ein guter Geschäftsname nicht immer einen deutlichen Bezug zum Geschäft. Erst wenn der Kunde darüber nachdenkt, ist er angenehm überrascht. Denke an Amazon, den größten Versandhandel weltweit.
Nicht langweilig	Man braucht oft nur einige Buchstaben, um die Kunden zu beeindrucken.
Nicht zu humorvoll	Der Name muss lange haltbar sein.
Einfach	Genau das, was der Konkurrent nicht macht.
Relevant, aber unerwartet	Der Geschäftsname muss für das Geschäft sprechen.
Konkurrierend	Ein einprägsamer Name muss kurz, knapp und auf den Punkt gebracht sein.

Antwoordmodel

I. Quiz- Wat betekenen deze namen?

1. Spar

- a) Spar is in Nederland opgericht en staat niet voor „Sparen“, maar voor het Nederlandse motto: Door Eendrachtig Samenwerken Profiteren Allen Regelmatig. (Deutsch: : Durch einträchtiges Zusammenwirken profitieren alle gleichermaßen).
- b) Het logo van de Spar is een sparrenboom en naar deze boom is de Spar ook vernoemd.
- c) De Spar is een Oostenrijkse winkel en het is niet bekend, waarom deze winkel zo genoemd is.

2. Aldi

- a) Aldi staat voor Albrecht Discount, de achternaam van de oprichters Karl en Theo Albrecht.
- b) Aldi is de bijnaam van de vrouw van Karl Albrecht.
- c) Aldi is de naam van de hond van een van de oprichters.

3. Lidl

- a) Ludwig Igner Diskount Ludwigsburg
- b) Lidl is een Duitse achternaam, die de oprichters geschikter vonden dan hun eigen achternaam (Schwarz)
- c) Het is niet te achterhalen waar de naam Lidl vandaan komt.

4. Netto

- a) Deze discounter heet zo, omdat de werknemers netto loon krijgen, voor werk, waarvoor je eigenlijk bruto-loon betaald zou moeten krijgen.
- b) Netto is naar een hond vernoemd.
- c) Door de benaming netto, hebben de kopers het gevoel dat de winkel goedkoop is, omdat netto minder dan bruto betekent.

5. Starbucks

- a) Starbucks staat voor een munt, genaamd Starbuck en daarmee kon men als goudzoeker in de Verenigde Staten een koffie kopen.
- b) Starbucks is vernoemd naar de oprichter Howard Starbuck
- c) Starbucks is een figuur uit het verhaal Moby Dick.

6. Amazon

- a) Amazon is vernoemd naar de rivier de Amazone.
- b) Amazon is zo genoemd, omdat merknamen met een A op het internet sneller te vinden zijn.
- c) Amazon staat voor Amazing Marchandise.

I. Friseursalons

1. Hier zie je de koppen bij een Nederlands bericht. Denk eerst alleen na, over wat de koppen kunnen betekenen en bespreek daarna in de groep jullie antwoorden.

a) Als je de volgende kop leest, waar denk je dan dat het over gaat?

„HAREN Majesteit“

Het artikel gaat waarschijnlijk over haren, omdat het woord HAREN met grote letters geschreven is. Ook is op de afbeelding een schaar te zien. Het zou over kapperszaken kunnen gaan met woordspelingen met haar of kapper.

b) Als je de onderstaande koppen leest, waar denk je dan dat het in de alinea's over gaat?

„Haircules“ of „Ryan Hair“

c) In deze alinea zou kunnen staan?

Dit zijn namen van kapperszaken, die verschillende mensen zouden moeten aanspreken. Haircules is een verwijzing naar Hercules en Ryan Hair verwijst naar de vliegtuigmaatschappij Ryan Air.

„Heel erg cool“

d) In deze alinea zou kunnen staan?

Jongeren worden vaak door anglicismen getrokken. Het zou er mee te maken kunnen hebben, dat een bepaalde “coolheid” de klanten zou kunnen aanspreken. Ook zouden er mensen geïnterviewd kunnen zijn, die de namen van de kapperszaken “heel erg cool” vinden.

2. Jullie zien hier een deel uit de originele tekst. Er zijn alleen een aantal woorden door Duitse vervangen. Probeer toch om de tekst te begrijpen. Welke woorden helpen jou met het begrijpen van de Duitse woorden in de tekst?

Bij het bedenken van namen van kapperszaken, willen de ondernemers nog wel eens met een dubbelzinnige naam komen. In het ergste geval landen ze daarbij in de Hölle van de woordspelingen. Is het echt een goed idee om je kapperszaak „Barber Streisand“ , „Hot naar Hair?“ of „Haircules“ te noemen?

Het is egal wat de woordspelingen zijn, de namen trekken in ieder geval de Aufmerksamkeit en ze bereiken vaak wel het juiste doel voor de ondernemer.

“Bij kappers zien we woordspelingen in de naam erg häufig“ zegt Mark Leibein. Hij heeft een bedrijf, dat helpt bij het uitzoeken van passende namen voor bedrijven. Men ziet vaak de woordspelingen bij creatieve Berufen, zoals tattoo-zaken of cafés.

Het maakt niet uit of de zaak nu „Kapriolen“, „KapSones Haarstudio“ of „shair-Lock Holmes“ heet, taalwetenschappers vinden deze benamingen toch erg amüsan. Het gaat er uiteindelijk om dat je origineel bent. De schlichte kappersnamen, zijn toch wel een beetje uit de tijd.

Bron: <https://www.spiegel.de/panorama/gesellschaft/friseur-haar-straubende-wortspiele-mit-hair-kamm-schnitt-cut-a-1243421.html> [Tekst verandert door Jacinta Timmers]

3. Voorbeelden van creatieve Friseursalons zijn:

Wat zouden deze namen kunnen betekenen?

Haarmonie

Haarmonie betekent dat het haar in harmonie is. Dit is een samenstelling van het woord haar en het woord harmonie.

Haarwerkstatt

Een Werkstatt is een plek waar gewerkt wordt. Het kan ook een garage of atelier zijn. Bij deze Haarwerkstatt wordt er dus gewerkt aan het haar van mensen.

5. Hoe ben je te werk gegaan om de inhoud van de tekst bij opdracht 1 tot en met 4 te ontcijferen? Formuleer algemene strategieën

Je moet niet elk woord kennen om de tekst te begrijpen. Onbekende woorden kunnen ook vaak genegeerd worden. Je kunt de kennis van de koppen en de afbeeldingen gebruiken om iets over de tekst te weten te komen. Ook kun je kijken of de Duitse woorden op het Nederlands lijken:

→ Bijvoorbeeld: Amüsant = amusant → plezierig/Grappig

→ Berufen → Beroepen → Als je dit woord hardop uitspreekt, lijkt het al op het Nederlands.

Ook uit de context kun je de betekenis van de woorden raden: Het is egal wat de woordspelingen zijn, de namen trekken **in ieder geval** ... Door in ieder geval, zou egal kunnen betekenen dat het niks uit maakt wat de woordspelingen zijn, ze trekken in ieder geval de aandacht (=Aufmerksamkeit).

III. Een bedrijfsnaam vinden

1. Hier zie je de koppen bij een Duits bericht. Denk eerst alleen na, over wat de koppen kunnen betekenen en bespreek daarna in de groep jullie antwoorden.

a) Als je de volgende kop lezen, waar denk je dan dat het bericht over gaat:

Überlegen Sie sich einen Geschäftsnamen in 6 Schritten

Er zijn zes stappen nodig om een naam voor een bedrijf te kunnen bedenken.

b) Als jullie de volgende koppen lezen, wat denk je dan dat er in de alinea's van het bericht staat?

Befrage deine Partner, Kollegen, Freunde oder Familie

In deze alinea zou kunnen staan:

Je kunt het beste veel verschillende mensen uit je omgeving om raad vragen als je een naam voor je bedrijf gaat bedenken. In je omgeving kun je over de naam praten en je kunt de creativiteit van je partners, (ex)-collega's, vrienden en familie gebruiken. Je kunt bijvoorbeeld vragen of zij de woordspelingen begrijpen.

Denk an die Regeln

In deze alinea zou kunnen staan:

Je moet de regels volgen, die de naamgeving kunnen beperken (Bijv. regels voor het registreren van je bedrijf). Namen, die verwarrend zijn, zijn verboden. Zo mag je een bedrijf dat geen post verstuurd, niet “Het Postkantoor” noemen.

Verfügbarkeit kontrollieren

In deze alinea zou kunnen staan:

Zijn er al bedrijven met dezelfde naam? Let op het Copyright (Je mag je bedrijf niet zomaar ‘MediaMarkt’ noemen). Als je een naam hebt, kijk dan nog even op Google of de naam al bestaat.

2. Hier zie je het eerste deel van de originele tekst. Probeer deze tekst globaal te begrijpen. Welke woorden begrijp je? Markeer deze woorden. Deze woorden helpen je andere woorden te begrijpen.

Einen schönen Namen für Ihr Geschäft überlegen Sie sich nicht in ein oder zwei Stunden. Die meisten Unternehmer müssen wahrscheinlich eine Weile darüber nachdenken. Logisch, denn mit einem guten Geschäftsname, kann man sich von den vielen Konkurrenten unterscheiden. Viele Unternehmer glauben, dass einer Geschäftsname etwas ist, das man sich erst ausdenken muss, wenn man sein Geschäft öffnet, aber dann ist es eigentlich zu spät. Einen perfekten Namen zu finden, kann eine Weile dauern. Möchten Sie einen guten Start haben? Schauen Sie sich dann Checkliste, Tipps und Tricks an.

Bron: <https://www.ikgastarten.nl/bedrijf-starten/bedrijfsnaam/bedenk-een-bedrijfsnaam-6-stappen> [Naar het Duits vertaalt door Jacinta Timmers]

3. Nu is het de bedoeling dat je woorden opschrijft, die je niet begrijpt. Zet deze woorden in een tabel en probeer de betekenis van deze woorden uit de context te ontcijferen.

Duitse woord	Mogelijke Nederlandse vertaling
Geschäft	Bedrijf → De titel van dit hoofdstuk is: een bedrijfsnaam vinden. Wat zou dan Geschäft kunnen betekenen in combinatie met het Duitse woord Namen? → Geschäftsnamen = Bedrijfsnaam, Geschäft = bedrijf.
Unternehmer	Unternehmer → Unter = onder Nehmer = Nemer

	een ondernemer = zakenmensen, ondernemers.
Spät	→ Context! Das man sich erst ausdenken muss, wenn man sein Geschäft öffnet, aber dann ist es eigentlich zu spät. → ausdenken: uit denken = Bedenken → Geschäft= bedrijf → öffnet = opent → Eigentlich = eigenlijk → Zu = te → Spät= Dus: men bedenkt pas de naam van het bedrijf als men het bedrijf opent, maar dan is het eigenlijk te..... laat! Spät = laat
Unterscheiden	Unterscheiden: Unter= onder Scheiden=scheiden Onderscheiden
→ Eigen antwoord	

4. Welke uitleg hoort bij welke beschrijving? Probeer het eerst alleen en daarna in tweetallen.

Kurz und knapp	Ein langweiliger Name ist ein schlechter Name.
Lange haltbar	Ein Betriebsname muss nicht humorvoll sein, denn nicht jeder hat den gleichen Humor.

Ein deutliches Ziel	Auf den ersten Blick hat ein guter Geschäftsname nicht immer einen deutlichen Bezug zum Geschäft. Erst wenn der Kunde darüber nachdenkt, ist er angenehm überrascht. Denke an Amazon, den größten Versandhandel weltweit.
Nicht langweilig	Man braucht oft nur einige Buchstaben, um die Kunden zu beeindrucken.
Nicht zu humorvoll	Der Name muss lange haltbar sein.
Einfach	Genau das, was der Konkurrent nicht macht.
Relevant, aber unerwartet	Der Geschäftsname muss für das Geschäft sprechen.
Konkurrierend	Ein einprägsamer Name muss kurz, knapp und auf den Punkt gebracht sein.

Foto-Tour: op naar de stad!

Opdracht: Ga samen naar een Duitse stad en fotografeer tekens en teksten, die jullie opvallen. Denk daarbij vooral aan namen van winkels met dubbele betekenissen.

Belangrijke aanwijzingen, voordat jullie gaan:

- Download de App Lingscape.
Indien van toepassing: wachtwoord voor het groepsdeel _____
- Op de kaarten, die jullie gekregen hebben, moet je jullie gelopen weg intekenen.
Denk nu alvast over een globale route na. Daarvoor kun je het internet gebruiken. De onderstaande vragen kunnen jullie daarbij helpen.
Tip: Eventueel is het bezoek aan een Duits Touristenamt, ook wel Verkehrsamt genoemd, de moeite waard! Hier kun je een kaart en meer informatie over de stad krijgen.
- De foto's kun je gelijk op Lingscape (<https://lingscape.uni.lu/>) uploaden (internetverbinding nodig). Als jullie de foto's achteraf uploaden, moet je wel onthouden, waar je de foto's gemaakt hebt! Neem een kaart mee.
- Na de excursie tekenen jullie dan op de kaart, hoe jullie daadwerkelijk gelopen zijn.
- Kijk ook online, als inspiratie, welke afbeeldingen bij Lingscape geüpload worden.
<http://lingscape.uni.lu/>

Groepsleden:

Wat weten jullie al over de stad? Wat zijn jullie verwachtingen over de stad?

Gebruik nu de tijd, om op het internet iets over de stad op te zoeken. Wat valt je in het bijzonder op? Wat vind je interessant?

Waar willen jullie per se heengaan?

Waarop willen jullie in het bijzonder letten tijdens de excursie? Kijk alvast naar de opdrachten voor na de excursie ("als jullie terug zijn") en denk erover na, wat jullie kunnen fotograferen, om deze vragen te beantwoorden.

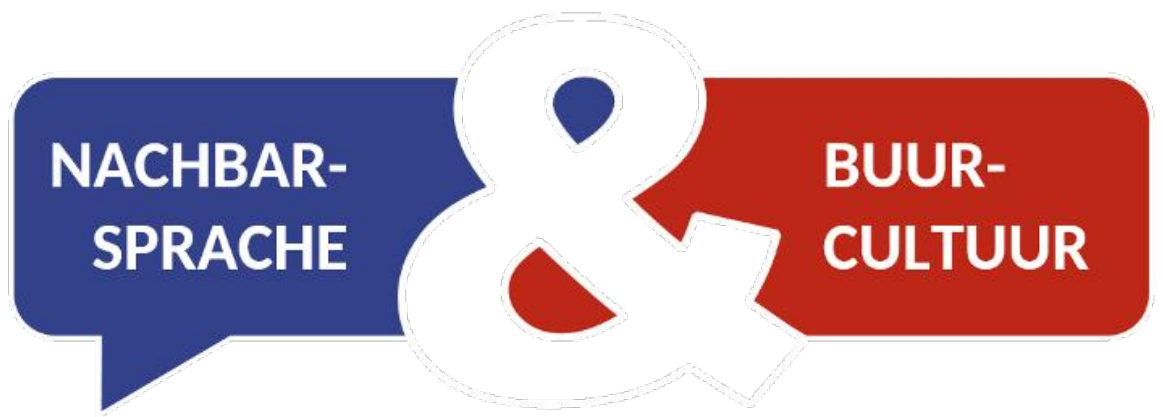
Als jullie terug zijn:

Welke namen van winkels vonden jullie bijzonder interessant en waarom? Welke teksten vinden jullie bijzonder interessant en waarom? Zoek nu samen de opvallendste foto's (minstens 3) en bereid een PowerPoint voor. Met deze PowerPoint presenteren jullie de uitkomsten van de foto-tour. Oriënteer je aan de volgende vragen:

- Waar is dat foto genomen?
- Wat is zo opvallend aan deze foto?
- Hoe vind je het lettertype van de tekst op deze foto?
- Waarom hebben jullie deze foto uitgezocht?
- Probeer de naam van de onbekende winkel te ontcijferen.
- Welke rol speelt de tekst bij het ontcijferen van de woorden? Helpt in het bijzonder het schriftgebruik jullie om de betekenis van de woorden te ontcijferen?
- Wat valt jullie gezamenlijk op, nadat jullie de analyse van de foto afgerond hebben?

- Kunnen jullie verschillen met het tekstgebruik in Nederland vinden? Zien de winkels er anders uit?
- Wat viel jullie aan de stad op?

Tenslotte: Zijn jullie verwachtingen, die jullie aan het begin gesteld hebben, uitgekomen?
Waarom wel/niet?

„Gatentekst“ bij het lied: “Frankfurt Oder” – Bosse feat. Anna Loos.

Dit lied kan bij uitwisselingen of in het onderwijs worden ingezet en is vooral voor een groep Nederlandse scholieren geschikt. Het lied wordt twee keer achter elkaar gespeeld en de scholieren proberen in deze tijd de gaten in de tekst in te vullen. Daarna kunnen de strategieën, waarmee dit gedaan wordt, in het onderwijs besproken worden.

Jacinta Timmers

Nichts ist besser als mit dir zu _____
Manche _____ in den Süden
Um sich warm zu halten
Doch wir haben keine Kohle und du Angst vorm _____
Und wir besuchen deine _____
in Frankfurt Oder

Und dann sitzen wir hier im _____
Und was du erzählst, hält mich nüchtern und warm
Und oben am Himmel regnen die _____
Ich bin froh, dass du da bist
Ich bin froh, dass du da bist
Und wir sitzen hier im Gartenpavillon
Mir wars schon immer egal. wo wir waren
Und wir vernichten den _____deines Vaters
Ich bin froh, dass er da ist
Ich bin froh, dass du da bist

Nichts ist besser als mit dir _____
An die tristesten Orte
Und dich bei mir zu haben

Und zu sehen dass es gut geht
Um zu sehen, dass wir gut sind
Mit Kartoffelschnaps und _____
Zwischen _____...

Und dann sitzen wir hier im Gartenpavillon
Und was du erzählst, hält mich nüchtern und warm
Und oben am _____regnen die Wolken
Ich bin froh, dass du da bist
Ich bin froh, dass du da bist

Und wir sitzen hier im Gartenpavillon
Mir wars schon immer egal wo wir waren

Und wir vernichten den Schnaps deines _____

Ich bin froh, dass er da ist

Ich bin froh, dass du da bist

Ich bin _____, dass du da bist

Ich bin froh, dass du da bist

Ich bin froh, dass du da bist

Und dann sitzen wir hier im Gartenpavillon

Und was du _____ hält mich nüchtern und warm

Und oben am Himmel regnen die Wolken

Ich bin froh, dass du da bist

Ich bin froh, dass du da bist

Wir sitzen hier im Gartenpavillon

Mir war schon immer egal, wo wir waren

Wir _____ den Schnaps deines Vaters

Ich bin froh, dass er da ist

Ich bin froh, dass du da bist

Ich bin froh, dass du da bist

Ich bin froh, dass du da bist

Wir _____ hier

Ich bin froh, dass du da bist

Im Gartenpavillon

Ich bin froh, dass du da bist

Wir sitzen hier

Ich bin froh, dass du da bist

In _____

Ich bin froh, dass du da bist

Ich bin froh, dass du da bist

Mit mir

In Frankfurt Oder

Antwoordmodel

Nichts ist besser als mit dir zu überwintern
Manche fliegen in den Süden
Um sich warm zu halten
Doch wir haben keine Kohle und du Angst vorm Fliegen
Und wir besuchen deine Eltern
in Frankfurt Oder

Und dann sitzen wir hier im Gartenpavillon
Und was du erzählst hält mich nüchtern und warm
Und oben am Himmel regnen die Wolken
Ich bin froh das du da bist
Ich bin froh das du da bist

Und wir sitzen hier im Gartenpavillon
Mir wars schon immer egal wo wir waren
Und wir vernichten den Schnaps deines Vaters
Ich bin froh, dass er da ist
Ich bin froh, dass du da bist

Nichts ist besser als mit dir loszufahren
An die tristesten Orte
Und dich bei mir zu haben

Und zu sehen dass es gut geht
Um zu sehen, dass wir gut sind
Mit Kartoffelschnaps und Bockwurst
Zwischen Gartenzwergen...

Und dann sitzen wir hier im Gartenpavillon
Und was du erzählst hält mich nüchtern und warm
Und oben am Himmel regnen die Wolken
Ich bin froh, dass du da bist
Ich bin froh, dass du da bist

Und wir sitzen hier im Gartenpavillon
Mir wars schon immer egal wo wir waren
Und wir vernichten den Schnaps deines Vaters
Ich bin froh dass er da ist
Ich bin froh, dass du da bist

Ich bin froh, dass du da bist
Ich bin froh, dass du da bist
Ich bin froh, dass du da bist

Und dann sitzen wir hier im Gartenpavillon
Und was du erzählst hält mich nüchtern und warm
Und oben am Himmel regnen die Wolken
Ich bin froh, dass du da bist
Ich bin froh, dass du da bist

Wir sitzen hier im Gartenpavillon
Mir war schon immer egal, wo wir waren
Wir vernichten den Schnaps deines Vaters
Ich bin froh, dass er da ist
Ich bin froh, dass du da bist

Ich bin froh, dass du da bist
Ich bin froh, dass du da bist
Wir sitzen hier
Ich bin froh, dass du da bist
Im Gartenpavillon
Ich bin froh, dass du da bist
Wir sitzen hier
Ich bin froh, dass du da bist
In Frankfurt Oder
Ich bin froh, dass du da bist
Ich bin froh, dass du da bist
Mit mir

In Frankfurt Oder